

Univerzita Palackého v Olomouci

Bakalářská práce

2014

Lukáš Heřtus

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra politologie a evropských studií

Lukáš Heřtus

Americká zahraniční politika v asijsko-pacifickém regionu

Politika „pivotu“ Baracka H. Obamy

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí bakalářské diplomové práce: Mgr. Markéta Žídková, Ph.D., M.A.

OLOMOUC 2014

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracoval samostatně na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 25. dubna 2014

.....

Lukáš Heřtus

Rád bych poděkoval vedoucí mé práce Mgr. Markétě Žídkové, Ph.D., M. A. za cenné rady a hlavně za její vstřícný přístup při vedení této práce.

Obsah

Seznam zkratk	1
Úvod	2
1. Obamova zahrani ní politika mocenského vyvažování	8
1.1 Koncepce zahrani ní politiky Baracka Obamy	8
1.2 Teorie mocenské rovnováhy	9
1.3 „Pivot“ jako p íklad mocenského vyvažování	10
1.3.1 Kritika a obhajoba „pivotu“	12
1.4 Asijsko-pacifický region a jeho význam	13
2. Milníky americké politiky v asijsko-pacifickém regionu	15
2.1 Pearl Harbour a válka v Pacifiku	15
2.2 Korejská válka	16
2.3 Vietnamská válka	18
2.4 Pingpongová diplomacie	19
3. Význam asijsko-pacifického regionu s ohledem na bezpečnostní dimenzi pro Spojené státy americké	23
3.1 Rostoucí moc íny	23
3.2 Tchaj-wan v otázce americko- ínských vztah	25
3.3 Situace na korejském poloostrov a její vliv na bezpečnostní situaci v asijsko-pacifickém regionu	26
4. Zahrani ní politika Baracka Obamy v asijsko-pacifickém regionu	29
4.1 Ekonomické aspekty	29
4.2 Vojenské aspekty	31
4.3 Zapojení Spojených stát v regionálních organizacích asijsko-pacifického regionu	32
4.4 Bilaterální vztahy USA v regionu	34
4.5 Americko- ínské vztahy	35
Záv r	37
Literatura	39
P ílohy	47
Abstrakt	51
Abstract	52
Anotace	53

Seznam zkratk

APEC – Asijsko-pacifické hospodářské spolupráce (Asia-Pacific Economic Cooperation)

ASEAN – Sdružení národů jihovýchodní Asie (Association of South East Asian Nations)

NATO – Severoatlantická aliance (North Atlantic Treaty Organization)

TPP – Transpacifické partnerství (Trans-Pacific Partnership)

USA - Spojené státy americké (The United States of America)

Úvod

Spojené státy jsou jedním z nejvlivnějších a nejmočnějších států a jejich zahraniční politika prošla mnoha rozdílnými etapami. Od izolacionismu, který Spojené státy zavazoval nezasahovat do mezinárodního dění a do sporů ostatních států, se Spojené státy dostaly do pozice aktéra, který má výsadní postavení v mezinárodním prostředí. Tohoto statusu dosáhly za pomoci několika faktorů. Patří mezi ně samozřejmě silná ekonomika. Spojené státy jsou dlouhodobě největší ekonomikou světa. Jejím prostřednictvím jsou schopné ovlivňovat chování ostatních států a americká ekonomická zdatnost umožňuje vyspělou země ve všech ostatních odvětvích.

Mezi další faktory patří výhodná strategická pozice, jelikož Spojené státy mají přístup k Atlantickému i Pacifickému oceánu a navíc mají Američané velmi dobré vztahy se svými sousedními zeměmi. Spojené státy se tak nacházejí ve stabilním prostředí, kdy jim od sousedních států nehrozí bezprostřední nebezpečí. V neposlední řadě je nutné zmínit to, že USA mají jednu z nejmodernějších a největších armád na celém světě. I přes to, že Spojené státy v současné době mírně omezují vojenské výdaje, které na ozbrojené složky a jejich modernizaci vydávají, přesto jsou vynaložené prostředky v porovnání s ostatními zeměmi, ve Spojených státech bezkonkurenčně nejvyšší¹.

Pro Spojené státy představovala Evropa po dlouhou dobu nejdůležitějšího partnera, jak v obchodu, tak i ve vzájemné bezpečnostní spolupráci. Avšak s příchodem ekonomické recese, se kterou se evropské státy nedokázaly dobře vypořádat, se ukázaly evropské slabiny v ekonomice a ve schopnosti rychle reagovat na nepředvídatelné události. Na rozdíl od Evropy pokračovaly asijské státy ekonomickou recesí rychleji a jejich ekonomický potenciál se zvyšoval.

Avšak tato práce se více než na ekonomický význam asijsko-pacifického regionu zaměřuje především na bezpečnostní situaci v oblasti. Ekonomický růst v některých asijských zemích má totiž dopad i na tuto oblast. Některé státy začaly k prosazování svých národních zájmů používat stále agresivnější rétoriku, někdy podporovanou i vojenskou modernizací a zbrojením. Spojené státy nechťely tento vývoj v Asii ignorovat a administrativní Baracka Obama udělala ze zaměření na asijsko-pacifický region jednu z priorit americké zahraniční politiky.

Tato práce se zabývá americkou zahraniční politikou v asijsko-pacifickém regionu. Zaměřuje se na období úřadování prezidenta Baracka Obamy. Cílem práce je nastínit, jaký je

---

¹ Porovnání vojenských výdajů Spojených států s ostatními zeměmi viz Příloha 1.

primární důvod zvýšené americké pozornosti o asijsko-pacifický region. Důležitým cílem práce je přiblížení amerických kroků a celkové vize zahraniční politiky administrativy Baracka Obamy v tomto regionu. Toto zaměření Spojených států se samozřejmě vyvíjelo dlouhodobě. Tato práce se tedy zamůže na ty aspekty, které jsou pro Obamovu politiku v regionu nejpodstatnější a charakteristické. Téma této práce jsem si vybral, jelikož se zajímám o současnou americkou zahraniční politiku. Tento svůj zájem jsem chtěl spojit s aktuálním rostoucím vlivem asijských zemí, a to zejména Číny.

Pro konkrétní určení americké zahraniční politiky v asijsko-pacifickém regionu práce operuje s termínem „pivot“. Ten je neformálním pojmenováním nové zahraniční politické koncepce Baracka Obamy v asijsko-pacifickém regionu². V práci se termín „pivot“ nepokládá do češtiny, protože se jedná o poměrně nový termín a v české odborné literatuře zatím není jednotný postoj k jeho překladu.

Hlavní cílem práce je nastínění hlavních důvodů, které Spojené státy vedou k posilování své přítomnosti v této oblasti. Hlavní výzkumná otázka této práce zní: Jaké jsou hlavní důvody toho, že se zahraniční politika Spojených států za administrativy Baracka Obamy více zamůže na asijsko-pacifický region?

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola se přibližuje vize Baracka Obamy v zahraniční politice. Dále se kapitola věnuje teorii mocenské rovnováhy, kdy je tato teorie nejduživěji charakterizována a práce poté přibližuje, jaké jsou na ni pohledy. Barack Obama se zvýšenou americkou aktivitou v asijsko-pacifickém regionu snaží vyvažovat moc Číny a proto je v této práci použita právě teorie mocenské rovnováhy.

Tato teorie je poté zasazena do prostředí současného asijsko-pacifického regionu, kde se její znaky viditelně uplatňují prostřednictvím politiky „pivotu“. Součástí první kapitoly je také rozbor asijsko-pacifického regionu se zaměřením se popisujícími aspekty, které jsou v této oblasti pro Spojené státy důležité. Poslední část první kapitoly přibližuje pohledy obhájců, ale i kritiků této Obamovy politiky a stanovuje, jaké negativní a pozitivní dopady by mohla tato jeho politika pro Spojené státy znamenat.

Druhá kapitola této práce se zamůže na to, jak se vyvíjela americká zahraniční politika v asijsko-pacifickém regionu od roku 1941. Hlavní otázka, na niž text druhé kapitoly hledá odpověď, je, z jakých důvodů jsou vybrané historické milníky důležité pro formování americké zahraniční politiky v asijsko-pacifickém regionu. Druhá kapitola je rozdělena do čtyř podkapitol, kdy každá podkapitola přibližuje právě jednu historickou událost. První je

---

² Americká vláda preferuje výraz „vyvažování“ i „obnovování rovnováhy“ (*rebalancing*) (Hornát 2013: 74)

japonský útok na Pearl Harbour. Popsání této události je klíčové z toho důvodu, že po tomto útoku si Spojené státy uvědomily, že nebezpečí jim hrozí i z Dálného Východu a kvůli válce s Japonskem se musely v asijsko-pacifickém regionu aktivněji angažovat. Další významnou událostí je válka v Koreji, která znamenala přímé vojenské zapojení amerických vojenských sil v regionu. Dalším přímým vojenským angažováním se v této oblasti byla dlouhotrvající Vietnamská válka, které se budu věnovat v této podkapitole.

Poslední popsanou událostí je takzvaná *pingpongová diplomacie* Richarda Nixona, který chtěl, aby Spojené státy navázaly lepší vztahy s Čínou a vyvrcholením této nové politiky bylo definitivní uznání Číny jako samostatného státu. Nastalo tak velké zlepšení jak diplomatických tak obchodních vztahů obou zemí. Tímto se Američanům otevřel obrovský čínský trh a výrazně se tak pro Spojené státy zvýšil význam asijsko-pacifického regionu.

Každá událost ve druhé kapitole je vybrána z rozličných důvodů. Všechny však spojuje to, že tyto vybrané historické milníky měly pro americkou zahraniční politiku v oblasti svůj význam. Pearl Harbour je vybrán, protože tento japonský útok podle Johna Dowera naprosto změnil pohled Američanů na bezpečnost své země a započal novou éru americké zahraniční politiky. Korejská válka byla podle Petera Lova pro vývoj americké politiky v regionu důležitá tím, že Spojené státy vyslaly signál, že se budou i po válce v této oblasti aktivně angažovat, a že nedovolí komunistům, aby zde získali nad USA nadvládu. Podobný důvod byl i pro americké angažování se do Vietnamské války. Spojené státy v obou případech aktivně hájily své národní zájmy v asijsko-pacifickém regionu a z tohoto důvodu jsou obě události součástí druhé kapitoly. Zlepšení americko-čínských vztahů má například podle Odda Arneho Westada velký vliv na vztahy obou zemí až do 21. století. Rozbor vztahů, které mezi sebou obě mocnosti měly, je tedy nezbytným prvkem pro další pochopení americko-čínských vztahů a sporů v současnosti.

Ve Spojených státech probíhá debata o tom, jakým směrem by se měla americká zahraniční politika ubírat a právě asijsko-pacifický region je často zmínován jako oblast, na kterou by Spojené státy měly zaměřit co nejvyšší pozornost. A to kvůli rostoucím ekonomikám mnoha asijských států a zejména kvůli rostoucímu vlivu Číny. V této kapitole se zaměřím na analýzu toho, jaké potenciální nebezpečí v tomto regionu pro Spojené státy hrozí. Popíšu především ty, které jsou podstatné pro USA. Tato kapitola hledá odpověď na výzkumnou otázku, jakým bezpečnostním potížím čelí Spojené státy v asijsko-pacifickém regionu.

Tato kapitola je rozdělena do tří podkapitol, píremž jednomu bezpečnostnímu problému je vždy věnována jedna podkapitola. První podkapitola se zabývá rostoucí čínskou

mocí. Spojené státy musejí počítat s problémy, které plynou z toho, že Čína je stále ekonomicky vyspělejší a její mocenské ambice narážejí na ty americké. Druhým tématem je problematika Tchaj-wanu. Na jedné straně sporu o tuto zemi stojí Čína, která Tchaj-wan vnímá jako své výsadní území. Na druhé straně stojí Spojené státy, které podporují tchajwanskou vládu a její snahu o nezávislost. Poslední třetí podkapitola se zabývá situací na korejském poloostrově, jenž má dopad na bezpečnostní situaci na celý asijsko-pacifický region. Severní Korea svým nevyzpytatelným chováním a jaderným zbrojením ovlivňuje chování států a jejich smýšlení o bezpečnostní politice v celé oblasti.

Právě tímto tématem bezpečnostním problémem se práce vnuje z toho důvodu, že v dostupné literatuře se autoři shodují, že právě tyto problémy jsou pro USA v regionu nejspíše nejněžnější. Například články *Key Issues in Asia Pacific Security* tvrdí, že problematika Tchaj-wanu a Korejského poloostrova jsou výzvy pro bezpečnostní situaci v regionu již velmi dlouho a právě proto tyto problémy nemohou být opomíjeny. James Manicom vyznívá se konfliktem v asijsko-pacifickém regionu také zmíní problémy Tchaj-wanu a Korejského poloostrova, ale především zdůrazňuje rostoucí moc Číny a její agresivnější chování jako nejvyšší výzvu pro Spojené státy a jejich zájmy v tomto regionu. David Lai také ve své práci *Asia-Pacific: A Strategic Assessment* považuje čínský mocenský vzestup za hlavní překážku pro plán Spojených států na vytvoření asijsko-pacifického regionu jako stabilního a bezpečného regionu. Xenia Dormandy shrnul ve svém souhrnném bezpečnostním výzvy pro zájmy Spojených států v asijsko-pacifickém regionu a výsledkem jeho analýzy bylo, že americko-čínský konflikt kvůli Tchaj-wanu a válka na Korejském poloostrově jsou dva nejpravděpodobnější a nejzávažnější bezpečnostní problémy v regionu³.

Ve čtvrté kapitole práce podrobněji charakterizuje hlavní kroky a směřování zahraniční politiky Baracka Obamy v asijsko-pacifickém regionu. Shrne se v ní základní koncept, kterým chce Barack Obama v asijsko-pacifickém regionu posílit vliv Spojených států. Dále práce popíše, jaké konkrétní kroky zde byly za administrativou Baracka Obamy provedeny. A v neposlední řadě se práce také zaměřuje na analýzu Obamových plánů o vytvoření asijsko-pacifického regionu, jako místa kde budou mít Spojené státy s místními zeměmi dobré vztahy.

čtvrtá kapitola je rozdělena do pěti podkapitol, přičemž každá z nich se vnuje jednomu z pilířů zahraniční politiky Obamovy administrativy v asijsko-pacifickém regionu. První podkapitola se vnuje tomu, proč je tento region pro Spojené státy důležitý

---

³ Celková analýza viz Příloha .2.

z ekonomického hlediska a popsáním, za pomoci jakých prostředků zde chtějí Spojené státy podporovat svůj ekonomický růst. Dalším důležitým aspektem americké politiky v oblasti je vojenská část „pivota“, které se v ní věnuje druhá podkapitola. Tato část popisuje konkrétní vojenské aktivity USA v regionu a přibližuje názory odborníků, kteří vnímají zvýšenou americkou vojenskou přítomnost v regionu odlišně. Třetí podkapitola se zabývá dříve prezidentem Barackem Obamou na multilaterálním ústupu a na zapojení v mezinárodních organizacích, které se v asijsko-pacifickém regionu nacházejí. Prosazování lepších vztahů se zeměmi v tomto regionu jsou v nově dví poslední podkapitoly, přičemž pátá podkapitola přibližuje vztahy s Čínou. Americko-čínské vztahy jsou totiž pro Spojené státy a jejich plány v tomto regionu zcela zásadní.

Práce je vypracována empiricko-analytickým postupem, který vhodně poslouží ke získání podstatných informací o jednotlivých zemích asijsko-pacifického regionu a historických událostech, které jsou pro práci důležité. Ke zpracování potřebovaných poznatků vypracování této práce bylo využito velké množství odborné literatury.

Literatury a odborných zdrojů zabývajících se americkou zahraniční politikou je nesmírně množství. Pro vypracování této práce jsem chtěl využít co nejvíce různých zdrojů, a proto jsem seřadil jak z odborných publikací a časopisů, tak zároveň z aktuálních internetových stránek prestižních deníků. Velký význam pro celkovou práci mají primární zdroje, které poskytují nezkrácené informace o plánech Obamovy administrativy v zahraniční politice a v asijsko-pacifickém regionu. Práce tedy vychází jak z primární tak i ze sekundární literatury.

Pro analýzu postojů a plánů Baracka Obamy v zahraniční politice poskytl nejvhodnější informace primární zdroj *National Security Strategy*, který shrnuje základní koncept americké zahraniční politiky. Teorii mocenské rovnováhy se ve velké míře věnují realističtí odborníci na mezinárodní vztahy. Proto jsem ke zpracování poznatků o této teorii využil článků Víta Beneše z publikace *Dialog Teorií*, který výstižně charakterizuje, jak na teorii mocenské rovnováhy pohlížejí významní realističtí autoři.

Význam asijsko-pacifického regionu je v první kapitole této práce vypracován na základě několika článků, které obsahují podstatné informace o této oblasti a vystihují, proč je tento region důležitý a jaké v něm hrozí nebezpečí. Velmi dobrým zdrojem informací je publikace *Asia-Pacific a Strategic Assessment* od Davida Laie. Ta se věnuje americké zahraniční politice v asijsko-pacifické oblasti a především Číně je v této publikaci věnován velký prostor.

Druhá kapitola čerpá především z odborných knih, které se v ní analyzují a popisují historických událostí. Pro upřesnění historických souvislostí ohledně amerických aktivit v zahraniční politice, kterým se v ní nepřebírá množství knih, této práci vhodně posloužila kniha *Dějiny USA*, kterou napsali Jürgen Heideking a Christof Mauch. Zahraniční aktivitám Spojených států v ní věnuje velkou pozornost Paul Johnson ve své knize *Dějiny 20. století* a nevěnuje se jen obecnému popisování událostí, ale ve své knize zkoumá, jaké zájmy ke svým interesům dané státy mají.

Pro vypracování této kapitoly, která má přiblížit bezpečnostní dimenzi v asijsko-pacifickém regionu, byly velmi přínosné dokumenty vládních organizací a strategických institutů, které se této problematice věnují. Jedním z těchto dokumentů je *United States and the Asia-Pacific Region*, který se do detailu věnuje tomu, proč je tento region důležitý a věnuje velkou pozornost bezpečnostní situaci v regionu a především rostoucí čínské moci. Pro hlubší poznatky ohledně čínské zahraniční politiky a jejích zájmů jsem využil knihu *Restless Empire* od Odda Arne Westada. Tato publikace je pro tuto práci velmi přínosnou zejména kvůli autorovi detailní analýze všech aspektů čínské politiky.

V poslední kapitole jsem čerpal poznatky také z článků, které vypracovaly odborné instituty. Jedním z takových dokumentů, který obsahoval mnoho důležitých informací je *Balancing Acts: The U. S. Rebalance and Asia-Pacific Stability*, na kterém pracoval kolektiv autorů a který obsahuje nesmírné množství důležitých informací o Obamově politice v asijsko-pacifickém regionu. Podklady pro tuto kapitolu doplní články z novin a odborných časopisů, které mapují americké zahraniční aktivity.

Z českých zdrojů byla velkým přínosem pro tuto práci kniha *Zahraniční politika USA na začátku 21. století*, ve které se Jana Sehnálková věnuje americko-čínským vztahům a Tchaj-wanu, který v nich hraje důležitou roli. Tato publikace se věnuje aktuální americké zahraniční politice a popisuje strategii americké administrativy v jednotlivých regionech, přičemž je zde kladen velký důraz na americko-čínské vztahy.

1. Obamova zahraniční politika mocenského vyvažování

Cílem této kapitoly je vymezit základní hodnoty, které Barack Obama chce prosazovat v americké zahraniční politice. Poté je charakterizována teorie mocenské rovnováhy, která je posléze využita v příkladu Obamy zahraniční politiky v asijsko-pacifickém regionu a jsou shrnuty postoje, které k této politice vyjadřují odborníci na americkou zahraniční politiku. Následuje vymezení asijsko-pacifického regionu a charakteristika toho, čím je právě tato oblast Spojené státy důležitá.

1.1 Koncepce zahraniční politiky Baracka Obamy

Barack Obama vstupem do úřadu prezidenta Spojených států sliboval především velké změny, a to se týkalo i americké zahraniční politiky. Podle Obamy nejvíce záleželo na tom, aby Spojené státy znovu uzpůsobily svou vedoucí roli v globálním světovém řádu. Mezinárodní systém vedený Spojenými státy umožnil vývoj a vzrůst ostatních států v celém světě. (The White House 2010: 12–13) Obamovým záměrem tedy je utvořit mezinárodní systém tak, aby sloužil zejména americkým národním zájmům a na úkor Spojených států než žily jiné země.

Dalším rysem nové americké zahraniční politiky je to, že Obama sice uznává centrální roli Spojených států, ale uvnitř více multilaterálního⁴ kontextu. Spojené státy podle něj nemohou elít hrozbám 21. století samotné a naopak svět jim nemůže elít bez Spojených států. (Jentleson 2010: 324) Toto Obamovo smýšlení se nadále projevuje ve zvýšeném důrazu na spolupráci s ostatními státy a mezinárodními organizacemi. Obama se tedy snaží vytvářet nový globální řád, kde Spojené státy budou nadále vedoucí mocností, ale budou sdílet stále více zodpovědnosti a závazků s dalšími státy. (Indyk, Lieberthal, O'Hanlon 2012) Obama tedy chce, aby si Spojené státy zachovaly vedoucí postavení na mezinárodní scéně prostřednictvím toho, že budou prosazovat své zájmy za pomoci svých partnerů.

Fareed Zakaria v Obamově zahraniční politice zdůrazňuje jeho multilaterální přístup a naslouchání požadavkům ostatních národů, což potvrzuje, že Obama chce vylepšit vztahy s ostatními státy a tak celkovou image Spojených států. (Zakaria 2012) Obama si je tedy vědom, že zahraniční politika jeho předchůdců způsobilá, že Spojené státy se v mnoha státech staly velice nepopulární zemí. Především to platí o muslimských zemích⁵. Obama se tedy

---

⁴ Multilateralismus je takovou institucionální formou, která koordinuje vztahy mezi třemi a více státy. Multilaterální vztahy jsou typické pro mezinárodní instituce a režimy. Státy v nich podléhají sledování svých zájmů pravidly. (Barša 2003: 61–62)

⁵ Obliba Spojených států ve světě viz Příloha 3.

rozhodl, že jednou z jeho priorit jeho zahraniční politiky by mlo být zlepšení celkové vize Spojených stát ve sv t . (Dionne 2009)

Obamova administrativa poté p edstavila t i pilí e své zahraniční politiky. Prvním byla zm na vztahu Spojených stát s rostoucími mocnostmi v Asii. Druhý pilí se zabýval vztahem k muslimským zemím. Obama v i t mto zemím cht l zam nit konflikt za spolupráci. Posledním plánem byla snaha zabránit ší ení zbraní hromadného ni ení. (The White House 2010: kap. 3) Všechny tyto kroky nazna ují, že se Barack Obama rozhodl uzp sobit svou zahraniční politiku tak, aby Spojené státy a jejich aktivity byly vnímány pozitivn ji. Dalším cílem této politiky bylo budování lepších vztah s ostatními státy, což odpovídá Obamov p edstav o tom, že Spojené státy pot ebují pro udržení své pozice v mezinárodním systému spolehlivé partnery.

1.2. Teorie mocenské rovnováhy

Definice mocenské rovnováhy existuje velké množství. Podrobnou definici ve své práci p edkládá Lukáš Martinák. *„Mocenská rovnováha je taková zahrani n politická strategie státu, jejímž cílem je zachování stávající distribuce politické moci mezi aktéry práv jednoho mezinárodního politického systému. Je složena z více partikulárních politik, jejichž úst edním principem je oslabit jednoho aktéra i skupinu aktér , snažících se cestou expanze vlastní moci o úpravu p erozd lení moci v systému v jejich prosp ch.“* (Martinák 2011: 28) Tato definice zahrnuje mnoho d ležitých znak , které m žeme následn pozorovat u americké zahraniční politiky v asijsko-pacifickém regionu. Nap íklad d raz na to, že mocenská rovnováha je složena z více politik, kontrastuje s tím, že politika „pivotu“ je také složena z mnoha r zných prvk .

Státy a ostatní mezinárodní akté i se snaží pomocí r zných prost edk zajistit vlastní p ežití. Za normálních podmínek se státy snaží maximalizovat svou moc a posilovat vlastní pozici na mezinárodní scén . (Dzung 2000: 6) Státy tedy usilují hlavn o zachování své existence a o to, aby získaly co nejv tší moc oproti jiným stát m.

Avšak v tomto prost edí nastane situace, kdy se jeden stát dostane do pozice, kdy jeho moc výrazn p evyšuje moc ostatních stát . Tento stát pak disponuje takovými prost edky, kterými ohrožuje p ežití a omezuje moc ostatních. Ti se poté musí proti takto silnému státu spojit a společ n tak jeho moc omezovat. Teorie mocenské rovnováhy tvrdí, že vyvažování je strategie k p ežití v mezinárodním anarchickém systému. (Goswani 2013: 10) Pro p ežití stát je tedy nezbytné se spojit proti mocnosti, která by mohla ohrozit existenci ostatních stát , nebo která by mohla výrazn oslabit jejich moc.

Teorii mocenské rovnováhy se v současnosti zejména realistická škola v mezinárodních vztazích, ve které se utvořily dva směry na vnímání této teorie. Prvním je defenzivní realismus, jehož představitel je například Kenneth Waltz. Podle Waltze je optimální strategií pro přežití státu vyvažování moci. „*Státy se snaží zabránit mocenskému vzestupu ostatních států a udržet vlastní mocenskou pozici v systému bu zbrojením, nebo budováním koalic. Tato strategie je v zásadě defenzivní. Státy hledají pouze takové množství moci, které je potřebné pro udržení jejich stávající pozice v systému a předejít vzestupu hegemonu.*“ (Waltz citován in Beneš 2009: 33) Podle defenzivních realistů je tedy teorie mocenské rovnováhy strategií, kterou využívají státy hlavně ke své obraně. A to v závislosti na množství moci, která za jiných věcí na mezinárodní scéně představuje příliš velkou moc. Defenzivní realisté tedy vnímají vyvažování moci především jako obranný mechanismus států k zajištění svého přežití a tento mechanismus pak vytváří záruku bezpečnosti na mezinárodní scéně.

Druhým směrem realismu v současnosti se mocenské rovnováze je ofenzivní realismus. Ofenzivní realisté tvrdí, že pro přežití státu je neoptimálnější strategií maximalizace vlastní moci. Státy by se tak neměly řídit tím, že chtějí zastavit vzestup jiného hegemonu, ale oním hegemonem se stát sami. Pro Johna Mearsheimera⁶ je zárukou bezpečnosti hegemon a nerovnováha moci (Mearsheimer citován in Beneš 2009: 34) Na rozdíl od defenzivních, tak ofenzivní realisté věří, že všechny mocnosti se chtějí stát hegemonem a že pro zachování stabilního prostředí je právě jeden dominantní stát nezbytný.

Vzájemný rozdíl mezi oběma směry je ten, že ofenzivní realismus tvrdí, že státy chtějí získat co nejvíce moci a jejich hlavním cílem je stát se hegemonem. Zatímco defenzivní realisté tvrdí, že státy jsou obecně spokojené se statusem quo do té doby, kdy není ohrožena jejich bezpečnost a soustředí se hlavně na rovnováhu moci. (Acharya 2014: 161) Spojené státy by tedy podle ofenzivních realistů měly usilovat o to, aby se v asijsko-pacifickém regionu staly hegemonem. Na druhou stranu podle defenzivních realistů by měly Spojené státy v tomto regionu pomocí vyvažování moci zachovat rovnováhu moci.

1.3 „Pivot“ jako příklad mocenského vyvažování

Ekonomický a vojenský nástup asijských zemí v současnosti vyvolává u mnoha odborníků diskuzi o tom, jak se bude vyvíjet situace v tomto regionu a jaké zde bude rozložení sil. Asie pozdního dvacátého století může být chápána stejně jako Evropa pozdního 19. století s tradičními velkými mocnostmi. Jejich chování doprovází ekonomické a

---

⁶ John Mearsheimer je teoretikem mezinárodních vztahů a bývá často citován jako představitel ofenzivních realistů.

strategické soupeření v multipolárním prostředí. (Ikenberry, Mastanduno 2003: 5) Například Henry Kissinger vidí budoucnost Asie právě ve vzájemném vyvažování moci soupeřících států. (Nau 2003: 213) Současné prostředí v Asii má tedy ideální podmínky pro vzájemné vyvažování moci mezi mocnostmi a uplatnění teorie mocenské rovnováhy do tohoto regionu má tedy za současné situace své opodstatnění.

Situace v asijsko-pacifickém regionu byla od konce druhé světové války stabilní a mír zde byl během studené války udržován rovnováhou moci mezi Sovětským svazem a Čínou jako kontinentálními mocnostmi a mezi Spojenými státy a jejich partnery na druhé straně. V 90. letech se tato stabilita začala hroutit s rostoucí ekonomikou a vojenskými kapacitami Číny. Zvýšené zájmy Spojených států na tento region, tak má za cíl obnovit rovnováhu moci v oblastech, které by se mohly stát ohnisky bezpečnostních konfliktů. (Zhao 2013: 126) Až koncem studené války se tedy situace v asijsko-pacifickém regionu zkomplikovala tím, že rozpadem Sovětského svazu zde ubyla silná mocnost, která byla protipólem Spojených států. Američané a jejich partneři se poté v regionu stali dominantní a udržovali zde relativně stabilní prostředí. Avšak rostoucí ekonomická a vojenská výspost Číny a její asertivní chování způsobilo obavy, že právě Čína by se mohla v budoucnu stát supervelmocí, která by v asijsko-pacifickém regionu mohla ohrozit zájmy ostatních států.

Nkteří odborníci si myslí, že vyvažování moci je v asijsko-pacifickém regionu nezbytnou součástí politiky některých států. Čína se totiž bude snažit být dominantním státem v asijsko-pacifickém regionu a bude usilovat o to, aby žádný jiný stát tuto její hegemonii neohrožoval. Regionální hegemonie je pro Čínu také zejména jediná cesta jak získat zpátky Tchaj-wan. (Mearsheimer 2010: 389) Tato čínská snaha vyvolává reakce ostatních států a samozřejmě i Spojených států, protože Američané chtějí zůstat jediným regionálním hegemonem a proto budou vyvažovat čínskou rostoucí moc. (Mearsheimer 2010: 390) Spojené státy nebudou chtít Číně dovolit příliš velký mocenský růst a budou se všemi dostupnými prostředky snažit o to, aby Čína v asijsko-pacifickém regionu nezískala vedoucí pozici nebo aby zde nezískala takovou moc, pomocí které by mohla napadnout asijské partnery Spojených států.

Strategie Obamovy politiky v Číně se změnila ze spolupráce k vyvažování čínské moci. V roce 2010 se ústřední bod „pivota“ zdál jasný. Bylo jím udržování vedoucího postavení Spojených států a vyvažování rostoucí čínské moci. Kroky jako posilování vztahů s Indonésií a Indii, zvýšení vojenské přítomnosti v regionu a provádění více jak poloviny všech bojových cvičení v asijsko-pacifickém regionu, to jsou všechno aktivity, které dokazují, že Spojené státy se snaží vyvažovat čínskou moc. (Ling 2013: 149) Barack Obama tak již

v asijsko-pacifickém regionu podniká konkrétní kroky prostřednictvím politiky „pivotu“, kterou vypracovala jeho administrativa. Americké aktivity v regionu mají vyvažovat rostoucí čínskou moc a Spojené státy tedy nechtějí, aby se Čína stal regionální hegemon.

Teorie mocenské rovnováhy se tedy může uplatnit na současnou situaci v asijsko-pacifickém regionu, a to zejména kvůli mocenskému vzestupu Číny. Na ten reagují Spojené státy a snaží se čínský vliv vyvažovat.

1.3.1 Obhajoba a kritika „pivotu“

Zahraniční politika „pivotu“ rozpoutala debatu o tom, zda je tento směr pro Spojené státy přínosný. Americké vojenské zapojení v Iráku a Afghánistánu vyvolalo po letech nechuť, na kterých Američané k aktivnímu zapojení Spojených států do zahraničních aktivit. Objevují se hlasy, které žádají, aby se Spojené státy příliš nezapojovaly do zahraničních záležitostí a aby byl kladen větší důraz na domácí problémy. Ale klíčem k domácí prosperitě Spojených států jsou aktivity v zahraničí, mezi které patří otevírání nových trhů pro americké obchodníky, bránění šíření zbraní hromadného ničení a udržování svobody pohybu námořních tras. (Clinton 2011) Pro Spojené státy je podle Hillary Clintonové zcela zásadní se orientovat na zahraniční politiku, a to zejména kvůli podpoře amerického obchodu, který potřebuje pronikat na nové trhy.

Zaměření se Obamovy administrativy na Asii logicky odráží pohled, který říká, že výhodou pro Spojené státy je udržovat Euroasii rozdělenou mezi více samostatných mocností a zároveň tedy nedovolit jednotlivé mocnosti ustanovit takovou regionální nadvládu, kterou si zajistily Spojené státy v Západní hemisféře. (Walt 2011) Tento pohled souvisí právě s vyvažováním rostoucí čínské moci a se snahou Spojených států předejít tomu, aby se v asijsko-pacifickém regionu vyskytl nový regionální hegemon. Proto je Obamova politika pivotu Spojeným státům prospěšná.

Pro zajištění svých mocenských zájmů v regionu, budou Spojené státy také potřebovat silné partnery a právě zvládnutí asijských partnerů Spojených států, bude daleko více komplikované než například zvládnutí neshod uvnitř Severoatlantické aliance (NATO). Proto je dobré, že Obamova administrativa tomuto regionu věnuje daleko více pozornosti. (Walt 2011) Politika „pivotu“ vytvoří pro Spojené státy lepší podmínky v asijsko-pacifickém regionu. Důraz na zlepšování vztahů s místními státy podpoří jak vyvažování čínské moci, tak ekonomickou i vojenskou spolupráci, což jsou všechna zjevná pozitiva této politiky.

Avšak ne všichni jsou s touto politikou spokojeni a někteří odborníci vnímají „pivot“ jako politiku, která Spojeným státům způsobí pouze problémy. Například Robert S. Ross⁷ tvrdí, že strategický přesun Spojených států k Asii je založen na zásadním nepochopení čínských aktivit. Číňtí v čelili novým výzvám v podobě finanční krize a sociálních nepokojů a již se nadále nemohli spoléhat na obanskou podporu podloženou pouze ekonomickým růstem. Proto se rozhodli posílit svoji legitimitu uspokojením vzrůstajícího nacionalismu čínské společnosti prostřednictvím symbolických gest síly. (Ross 2012) Podle tohoto názoru tedy nemá čína snahu rozšíření svého území. Její asertivní chování má sloužit jen k vztážení legitimity režimu. Spojené státy proto nemusí soustředěnou svou politiku na omezování čínské moci.

„Pivot“ byl na Středním Východě, v Evropě a dokonce i Jižní Americe vnímán jako zásadní omezení amerických aktivit v těchto oblastech. Avšak nevyvolal ve Východní Asii reakci, kterou měl, protože neujistil asijské státy o zvýšení amerických zájmů v asijsko-pacifickém regionu. (Kagan 2014) Obamova politika z tohoto pohledu nesplnila jeden ze svých podstatných cílů a nepodařilo se jí ujistit americké partnery o tom, že Spojené státy se chtějí v regionu aktivněji angažovat.

Politika „pivotu“ by také mohla zhoršit americko-čínské vztahy. Nová americká politika pouze posílí čínskou asertivitu, vyvolá regionální nestabilitu a negativně ovlivní spolupráci mezi Pekingem a Washingtonem. (Ross 2012) „Pivot“ by tak mohl způsobit právě opak toho, k čemu je určen. Namísto zlepšení americko-čínských vztahů by mohl mezi těmito zeměmi prohloubit vzájemné spory a negativně tak ovlivnit stabilitu v celém asijsko-pacifickém regionu.

1.4 Asijsko-pacifický region a jeho význam

Nejprve je nutné si definovat, jaké země patří do tohoto regionu. Asijsko-pacifický region je široký pojem, který zahrnuje státy Jihovýchodní Asie, Severovýchodní Asie a Čínu.⁸ (Lai 2013: 1) Toto je sice velké území, ale například Obamova administrativa identifikuje asijsko-pacifický region od Indie až k Novému Zélandu a od Austrálie až k severním ostrovům Japonska. (Adamson et al. 2013: 5)

Rostoucí význam asijsko-pacifického regionu je ovlivněn více faktory. Jedním z nejdůležitějších je vzrůstající ekonomická a politická váha zemí, které se v tomto regionu

---

⁷ Robert S. Ross je profesorem politologie na Boston College a expertem na bezpečnostní otázky jihovýchodní Asie a Číny. (Ross 2013: 20)

⁸ Mapa znázorňující asijsko-pacifický region viz Příloha 1.4.

nacházejí⁹. (Cossa et al. 2009: 12) Obchodní aktivity Spojených stát se tak čím dál více zaměřují na tento region. Zásadní význam tohoto regionu pro obchodní aktivity Spojených stát dokazuje fakt, že vzájemný obchod s Asií tvoří 27 % celkového obchodu Spojených stát ve světě. Naproti tomu s Evropskou unií tvoří americký obchod jen 19 % (Tamtéž: 20) Vrstvící ekonomický potenciál zemí v asijsko-pacifickém regionu je tak jedním z podstatných faktorů, proč je pro Spojené státy tento region tolik důležitý.

V asijsko-pacifickém regionu se také nacházejí jedny ze z nejdůležitějších námořních tras. Patří mezi ně například Malacká úžina, která má zásadní význam pro Japonsko, Jižní Koreu, Čínu a i další asijské státy. Spojené státy tuto úžinu také intenzivně využívají pro své obchodní aktivity. (Lai 2013: 52) Spojené státy se tedy budou snažit o to, aby svobodný pohyb v těchto důležitých dopravních cestách zůstal neohrožený a plynulý. Tyto americké snahy mohou být zpochybněny čínou prostřednictvím jejich rostoucích vojenských schopností a ústředních nároků sporných námořních území. (Chen 2013: 42) Obchodní námořní trasy v asijsko-pacifickém regionu se tak s rostoucí ekonomikou asijských států, stávají důležitějšími a jejich ovládnutí je strategicky čím dál více podstatnější. Navíc se státy mohou kvůli teritoriálním sporům o tyto námořní trasy dostat do konfliktu, což jen zvyšuje jejich význam.

Samotné ministerstvo zahraničních věcí Spojených států dále zdůrazňuje důležitost asijsko-pacifického regionu v tom, že zde žije téměř čtvrtina světového obyvatelstva a koncentruje se zde více jak čtvrtina globálního HDP. (U. S. Department of State 2013) Asijsko-pacifický region je tak důležitý i velkou koncentrací obyvatelstva, které podporuje ekonomický rozvoj.

Dalším faktorem, který nemělo být opomenuto, je rostoucí vojenský význam asijsko-pacifického regionu. Americké námořnictvo si zde chce zachovat svobodu pohybu a pro potlačování rostoucího vlivu Číny, jsou asijské partnery i v tomto regionu pro Spojené státy zcela klíčovými. Mezi ty hlavní patří Japonsko a Jižní Korea. Pro Spojené státy jsou silná partnerství s těmito zeměmi po vojenské stránce velmi důležitá. (Bader 2012: 143) Asijsko-pacifický region má v neposlední řadě pro Spojené státy tedy i velký vojenský význam.

Spojené státy podle výše popsaných důvodů nemohou podcenit význam asijsko-pacifického regionu. Přesně naopak. Zde musejí zvýšit svou aktivitu a zajistit si tak do příštích let pozici státu, který bude pro tento region důležitý. Jak kvůli obchodu, tak i kvůli tomu, aby zde díky své vojenské přítomnosti a silným partnerům zajišťoval stabilní prostředí.

---

⁹ Podíl Asie na celosvětovém obchodu v porovnání s ostatními oblastmi v obchodu viz Příloha 5.

2. Milníky americké politiky v asijsko-pacifickém regionu

Druhá kapitola se vnuje zásadním momentům, které pro Spojené státy znamenaly aktivní zapojení v asijsko-pacifickém regionu, a hledá odpovědi na to, z jakých důvodů jsou vybrané historické milníky důležitě pro formování americké zahraniční politiky v tomto regionu. Výsledkem této kapitoly je lepší pochopení významu, který již od druhé světové války má asijsko-pacifický region pro Spojené státy. Níže popsané americké zapojení v regionu demonstruje odhodlanost Spojených států stát v tomto regionu silnou mocností.

2.1 Pearl Harbour a válka v Pacifiku

Prvními milníky jsou Pearl Harbour a následná válka v Pacifiku, protože tyto události znamenaly zásadní zlom pro vývoj americké zahraniční politiky v asijsko-pacifickém regionu. Když v Evropě vypukla druhá světová válka, Spojené státy se již podruhé nechtěly zapojit do vojenského konfliktu, který je přímo neohrožoval. Ani americká společnost nebyla nakloněna myšlence na další válku a Spojené státy se tak izolovaly od zahraničních problémů a nechtěly zasahovat do sporů ostatních států s domnělým, že prostřednictvím tohoto nezasahování se válce vyhnou. Všechny tyto představy se ale ukázaly jako mylné. 7. prosince 1941 totiž zaútočila a zničila japonská letadla americké bitevní loďstvo v Pearl Harbouru. (Vat 2001: 19)

Japonských důvodů pro neočekávaný útok na Pearl Harbour bylo více. Japonsko se snažilo v jihovýchodní Asii rozšířit svá území a jeho mocenské zájmy začaly narážet na překážky v podobě vlivu západních států. Japonsko tak chtělo rozšířit svá území a vytvořit asijské obranné společenství, které by mohlo zabránit dalšímu pronikání Západu. (Johnson 2008: 187–188) Japonsko se snažilo stát v jihovýchodní Asii dominantním státem a k tomu zde potřebovalo potlačit vliv západních států. Zároveň se tak Japonsko chtělo stát hegemonek v celé oblasti prostřednictvím organizací, které sjednotí další asijské státy a tyto organizace by samozřejmě byly vedeny samotným Japonskem.

Japonci chtěli především získat přístup k bohatství jihovýchodní Asie, které pro ně bylo životně důležité. Útok na Pearl Harbour byl strategický zejména v tom, že Japonci chtěli zničit celé americké loďstvo na jeho základě a během jeho rekonstrukce se zmocnit celé jihovýchodní Asie. (Tamtéž: 382–384) Spojené státy měly mocenské zájmy v jihovýchodní Asii a Japonsko si bylo vědomo, že jeho agrese by mohla vyvolat jejich reakci. Spojené státy by se pravděpodobně prostřednictvím svých vojenských sil snažily Japonsko zastavit. Japonci se proto rozhodli k preventivnímu úderu na Spojené státy. Chtěli tím získat více času k uskutečnění svého plánu expanze a zároveň zabezpečit svou mocenskou sféru vlivu.

(Heideking, Mauch 2012: 266) Japonským plánem tedy bylo pozdržet oekávanou americkou vojenskou odpověď na japonské výboje v jihovýchodní Asii.

Japonsko ve svých plánech podcenilo americkou ochotu vstoupit do války. Japonci zaútočili na Spojené státy, protože věřili v to, že se nebudou chtít zapojit do totální války. Japonci se rozhodli zaútočit na soupeřící země, protože byli velmi negativní ohledně vyhlídek vítězství. (Sagan 1988: 920) Samotní Japonci věřili, že se postavili mocnosti, která by je mohla svou vojenskou, ekonomickou a lidskou silou porazit. Spoléhali se však na to, že ve Spojených státech převládnu dosavadní izolacionistické tendence a že se Američané do totální války s Japonskem nezapojí.

Avšak japonský útok na Pearl Harbour měl ve Spojených státech naprosto odlišný dopad. Probudil americkou společnost, změnil pohled na zahraniční a bezpečnostní politiku a odstartoval masivní zbrojení. (Dower 2010: 139) Pearl Harbour tak americkou společnost probudil a sjednotil za jednotným cílem. Morální pobouření, které ve Spojených státech po útoku na Pearl Harbour panovalo, a chuť po odplatě se projevovaly například v nejvíce populárním sloganu ve válce proti Japonsku, který zněl „*Remember Pearl Harbour.*“ (Tamtéž: 8) Japonské předpoklady o tom, že se Spojené státy nebudou chtít zapojit do žádné války, se tak ukázaly být naprosto mylné. Japonci se proti sobě pouze podařilo popudit silnou mocnost, která byla odhodlanější jít do války více než kdykoliv předtím.

Spojené státy musely po japonském útoku naprosto změnit své uvažování v bezpečnostní politice a právní útok na Pearl Harbour naznačil, že bezpečí Ameriky nezáleží na pobřeží Kalifornie, ale v západním rímu pacifického oceánu. (Shrivastav 2013: 219) Pearl Harbour tak pro USA znamenal konec nevměšování se Američanů do mezinárodního dění a odstartoval dobu, kdy se Spojené státy staly mocností operující daleko za svými hranicemi. Jednak k prosazování svých národních zájmů, tak samozřejmě i k ochraně svých obyvatel a zajištění bezpečnosti celých Spojených států.

2.2 Korejská válka

Druhým milníkem je Korejská válka a to především z toho důvodu, že pro USA znamenala přímé vojenské zapojení v asijsko-pacifickém regionu. Po skonění druhé světové války se z bývalých spojenců Spojených států a Sovětského svazu, staly mocnosti, které spolu soupeřily o moc. Jedním z jejich prvních konfliktů se týkal Korejského poloostrova, který byl rozdělen na dva samostatné státy. Severní Korea spadala do sféry vlivu Sovětského svazu a Jižní Korea pod Spojené státy. Americká administrativa ale po druhé světové válce podcenila strategickou pozici Jižní Koreje. Americké jednotky nechaly ty jihokorejské velmi slabě

vyzbrojené a na rozdíl od nich, zůstala severokorejská armáda sotyžce vyzbrojena. Tak se naskytla šance pro Kim Ir Sena, který chtěl oba dva státy sjednotit. (Dudden 1992: 215) Spojené státy si v případě Jižní Koreje neuvědomily jak důležitou má strategickou polohu. Dále podcenily možnost, že by jí její severní soused mohl vojensky okupovat a snažit se tak o sjednocení celého Korejského poloostrova.

Američané si záhy uvědomili, jakou taktickou chybu udělali a jak nebezpečný by pro celý Korejský poloostrov pod komunistickou nadvládou mohl být. Proto musely na severokorejskou vojenskou okupaci okamžitě reagovat a do Koreje vyslat své jednotky. „Když americká vojska pod vedením generála MacArthura přistála u Soulu v zádech Severokorejce, podepsal prezident Truman memorandum a tím dlouhodobě definoval americkou politiku. Korejská válka musí být chápána jako součást velkého zápasu o země pacifického okraje.“ (Heideking, Mauch 2012: 296) Severokorejská agrese tak pro Spojené státy znamenala narušení americké oblasti vlivu a pokud chtěli Američané více uplatňovat svůj vliv v této oblasti, nemohli si dovolit, aby ztratili takového spojence, jakým byla Jižní Korea.

Ztráta jednoho spojence totiž mohla ve výsledku znamenat ztrátu dalších zemí, které nebyly komunistické. Truman chápal agresi v Koreji jako širší komunistickou hrozbu a obával se čínské agrese na Tchaj-wanu. Komunistická okupace Tchaj-wanu by následně ohrožovala mír v celém Pacifiku. Americké rozhodnutí zabránit rozšíření komunismu na Tchaj-wan, způsobilo zhoršení jeho vztahů jak se SSSR, tak i s Čínou. (Lowe 1986: 153–154) Spojené státy nechťly dopustit, aby se Tchaj-wan ocitl pod komunistickou nadvládou kvůli jeho strategickému postavení. Americký zásah do Korejské války tak naznačil, že jakékoliv snahy o zabránění Tchaj-wanu komunisty, vyvolají vojenskou reakci Spojených států a jeho spojenců.

Američané se také obávali rostoucího vlivu Sovetského svazu a celkové komunistické ideologie a prezident Truman se zasadil, aby bylo zadržování komunismu jednou z hlavních priorit americké zahraniční politiky. Pokud tedy bylo základním kamenem americké zahraniční politiky zadržování komunismu, musely Spojené státy v Koreji zasáhnout, aby zamezily dalším sovětským agresím. Pokud by totiž Spojené státy selhaly v pomoci svým spojencům z Jižní Koreje, celá bezpečnostní aliance by se mohla rozpadnout a Spojené státy by se opět ocitly v izolaci. (Spanier 1965: 87–88) Pro Spojené státy tedy prakticky nebyla jiná možnost než se přímo angažovat do Korejské války také proto, aby ukázaly svým spojencům, že jsou ochotné je bránit proti komunistické agresi. Dále se také Spojené státy již nechťly spoléhat jen na sebe a potřebovaly si tak své spojence a systém, který vybudovaly, udržet za

každou cenu. „Truman se domníval, že invaze je pro území ohrožení amerických snah udržovat pomocí Spojených národů platnost mezinárodního práva.“ (Johnson 2008: 439)

Korejská válka tak pro Spojené státy znamenala, že orientace americké zahraniční politiky se zaměřila na zadržování komunismu a Američané si uvědomili, jak pro tento cíl bude důležitý průlehlý asijsko-pacifický region. Chceli tak zamezit jakémukoliv rozšíření komunismu ve zdejších zemích, aby v tomto regionu udrželi své v dříve postavení a aby se z amerických spojenců nestali pod vlivem komunismu jejich nepřátelé.

2.3 Vietnamská válka

Spojené státy se od války v Koreji snažily aktivně zadržovat rozšíření komunistického vlivu do dalších asijských zemí. Další velkou výzvou po Koreji se pro americkou administrativu stal konflikt ve Vietnamu. V něm byla situace velmi podobná té z Koreje, jelikož Vietnam byl rozdělen na Severní Vietnam, kde měl dominantní vliv komunisté a na Jižní Vietnam, který byl podporován Spojenými státy.

Američané podporovali režim v Jižním Vietnamu delší dobu. Eisenhowerova a Kennedyho administrativy zde utracely miliony dolarů, ale americké vojenské jednotky zde dlouho nebyly. Americká přítomnost ve Vietnamu začala nejprve pouze malým vojenským zapojením. Bylo jim posláno několik tisíc vojáků, kteří měli jihovietnamské armádě pouze radit. (Conlin 1991: 599) Spojené státy se tak dlouhodobě snažily udržet vliv v Jižním Vietnamu, aby zde zamezily rozšíření vlivu komunismu. Nejprve se o to snažily prostřednictvím investic a až postupem času se do Jižního Vietnamu začaly přesouvat americké vojenské jednotky.

Spojené státy se o Jižní Vietnam zajímaly z více důvodů. Například Eisenhower se obával, že pokud se Vietnam dostane pod vládu komunistů, tak tím posléze pohltí i jiné země jihovýchodní Asie. (Johnson 2008: 614) Jižní Vietnam tak měl důležitou strategickou pozici a pro Spojené státy byl důležitý pro další zadržování komunismu. Pokud by se Američané stáhli z Jižního Vietnamu, celá Asie by se stala komunistickou, utrpěla by americká prestiž a nastal by celkový obrát v mocenské rovnováze. (Williams et al 1985: 247)

Když ve Vietnamu vypukly první boje mezi americkými vojáky a těmi ze Severního Vietnamu, Spojené státy zareagovaly vysláním dalších vojenských jednotek do této oblasti. Prezident Kennedy chtěl ve Vietnamu zabránit postupu komunismu a snažil se dokázat, že Spojené státy jsou mocností s celosvětovou zodpovědností. (Heideking, Mauch 2012: 319) Válka ve Vietnamu tak začala za stejným zájmem jako válka v Koreji, Spojené státy se zde

snažily zastavit rozšiřování komunistického vlivu a dokázat, že jako v Koreji se zastanou svých spojenců proti komunistické agresi.

Americká administrativa se ve válce ve Vietnamu snažila zamezit tomu, aby vzrůstala moc čínsko-sovětského bloku, který chtěla dostat pod kontrolu celou jižní Asii. (Tamtéž: 326) Se zadržováním komunismu tedy samozřejmě souvisí americká snaha omezit a zmenšit vliv Sovětského svazu a Číny v jihovýchodní Asii. Administrativa Lyndona Johnsona pokračovala ve vojenských operacích ve Vietnamu. Američané se obávali, že když se celý Vietnam dostane pod komunistickou nadvládu, tak by komunisté poté neustále rozšiřovali svůj vliv až k zemím jako je Japonsko, Tchaj-wan a Korea. (Williams et al 1985: 234) Americký zásah ve Vietnamu měl také za cíl vyvažovat moc čínsko-sovětského bloku a zabránit, aby tyto dvě země získaly v asijsko-pacifickém regionu nadvládu.

Avšak válka ve Vietnamu se pro Spojené státy nevyvíjela dobře a celý tento dlouhodobý konflikt začal být pro americkou veřejnost i politiky neúnosně dlouhý a nákladný. Nixonova administrativa si uvědomila, že válku ve Vietnamu nelze vyhrát a pomalu stahovala z Vietnamu své jednotky. Odmítla však bezpodmínečně kapitulovat, nebo by Spojené státy byly jako národ zbytečně pokoreny a zpusobilo by to pro ně geopolitickou katastrofu v jižní Asii. (Heideking, Mauch 2012: 340) Válka ve Vietnamu tak byla pro Spojené státy porážkou i když se to pomalým odchodem svých jednotek snažili Američané zakrýt. Brzy po jejich vojenském odchodu se celý Vietnam ocitl pod komunistickou nadvládou.

Aby Spojené státy nepřišly o vliv v asijsko-pacifickém regionu po stažení jednotek z Vietnamu, snažily se o zlepšení vztahů s Čínou, která se od roku 1969 nacházela v konfliktu se Sovětským svazem. (Tamtéž: 340) Tuto geopolitickou prohru v jihovýchodní Asii se Spojené státy snažily odinovat. Naštěstí pro ně se v té době velmi vyostřily vztahy mezi dvěma komunistickými mocnostmi, Sovětským svazem a Čínou. Spojené státy toho dokázaly dobře využít a i přes ztrátu vlivu ve Vietnamu si zachovat v dobré pozici v jihovýchodní Asii.

2.4 Pingpongová diplomacie

Posledním milníkem je zlepšení americko-čínských vztahů, které mělo na vývoj americké zahraniční politiky v asijsko-pacifickém regionu zcela zásadní vliv. Ve válce v Koreji se Spojené státy přímo utkaly s Čínou o vliv na Korejském poloostrově. Dalším konfliktem mezi těmito dvěma zeměmi byla Vietnamská válka, ve které Čína samozřejmě podporovala komunistický režim Severního Vietnamu. Spojené státy tak s Čínou soupeřily o vliv v asijsko-pacifickém regionu již ve dvou konfliktech a vztahy mezi oběma mocnostmi byly velmi napjaté.

Více jak 20 let totiž neměly Spojené státy a Čína společné diplomatické vztahy a obě mocnosti se považovaly za nepřátelské. Po druhé světové válce jako první americký prezident navštívil Čínu až Richard Nixon, a to v únoru 1972. (Conlin 1991: 618) Nixon pochopil, jaký má asijsko-pacifický region pro Spojené státy strategický význam a absolvoval mnoho cest po Asii. S vůdci jednotlivých zemí diskutoval roli Spojených států v Asii a Pacifiku po konci Vietnamské války. Nixonova administrativa se rozhodla vypracovat dlouhodobou zahraniční politiku v této oblasti. Nixon tímto kroky chtěl zajistit, aby Spojené státy hrály v tomto regionu v klíčové roli. (Dallek 2007: 143) Richard Nixon se tedy snažil stanovit nový směr americké zahraniční politiky, který by zajistil zvýšení vlivu Spojených států v tomto regionu. Nechtěl toho dosáhnout za pomoci americké vojenské síly, ale prostřednictvím navázání lepších vztahů s ostatními zeměmi.

Jednou z hlavních snah Nixonovy administrativy bylo za každou cenu se vyhnout dalšímu vojenskému konfliktu v asijsko-pacifickém regionu. Asie byla totiž oblastí těchto posledních amerických válek a dále zde čínské, severokorejské a severovietnamské agresivní nálady vytvářely potenciálně budoucí nebezpečí. (Tamtéž: 143) Nixonova administrativa si tedy uvědomila, že Asie je regionem, kde může vypuknout mnoho potenciálních konfliktů a Spojené státy by si zde měly zajistit více spojenců a vytvořit zde stabilnější prostředí.

Richard Nixon využil čínsko-sovětské roztržky a zlepšil americké vztahy s Čínou. „*První čínskou snahou o sblížení s Čínou byla právě Nixonova kalifornská orientace: Tichomoří viděl jako světové kolbiště budoucnosti.*“ (Johnson 2008: 630) Nixon tedy soustředil svou zahraniční politiku na zajištění amerických zájmů v Pacifickém oceánu, protože právě v této velké oblasti spatřoval velký potenciál. Oproti ostatním americkým prezidentům se tedy neorientoval primárně na dobré vztahy a spolupráci s Evropou, ale budoucnost Spojených států viděl ve spolupráci s Asií.

Hlavním důvodem znovunavázání lepších vztahů s Čínou byla sovětsko-čínská roztržka, která dokonce vyústila v několik menších vojenských střetů na společných hranicích obou zemí. (Warner 2007: 764) Čína a Sovětský svaz byly velmi dlouho spojenci a tvořily v rámci Spojených států společný komunistický blok. Při jejich vzájemné spolupráci bylo nemožné, aby Spojené státy zasadily do jejich vztahu nějaké pochybnosti. Avšak vzájemná roztržka těchto mocností představovala ideální možnost, jak tento silný antiamerický blok narušit a oslabit tak sílu Sovětského svazu.

Zlepšování vztahů mezi Spojenými státy a Čínou nezačalo až oficiální návštěvou Richarda Nixona v Pekingu, ale právě Nixon se o zmírnění napětí zasadil již stažením amerických sil z Vietnamu, na což čínský vůdce Mao-Ce Tung reagoval pozitivně. (Dudden

1992: 266) Skutečnost, že se ve Vietnamu nacházely americké vojenské jednotky, byla dlouhodobě velkou překážkou v americko-čínských vztazích a až po stažení těchto sil byla čína ochotnější navázat se Spojenými státy lepší vztahy.

Jak argumentují Heideking a Mauch. „Prvním náznakem otevření číny v číně Západu bylo pozvání amerického reprezentačního týmu ve stolním tenise do Pekingu v roce 1971. Na tuto takzvanou „pingpongovou diplomacii“ navázala tajná cesta Kissingera do Pekingu, v únoru 1972 pak navštívil Nixon osobně Mao Ce-tunga a jeho ženu En-laje.“ (Heideking, Mauch 2012: 341) Zlepšování vzájemných vztahů tedy začalo nejprve jen symbolickými kroky, mezi které patřilo pozvání amerických stolních tenistů, ale již rok poté vrcholilo oficiální návštěvou prezidenta Spojených států. Z tohoto je zřejmé, že obě mocnosti měly na zlepšení vztahů velký zájem a také byly schopné toto zlepšení během krátké doby realizovat.

Spojené státy s čínou posléze vydaly společnou zprávu, která obsahovala společnou domluvu obou států na tom, že jakýmkoliv snahám o nastolení hegemonie v asijsko-pacifickém regionu, bude kladen odpor. Byla to jednoznačná nářezka na Sovětský svaz. Spojeným státům se tedy jednoznačně podařilo rozdílit čínsko-sovětský blok, kterého se musely obávat od konce 40. let (Tamtéž 2012: 341) Pro Spojené státy bylo zlepšení vztahů s čínou velmi výhodné v probíhající studené válce. Zbavily se silného nepřátelského bloku a proti Sovětskému svazu získaly silného partnera v asijsko-pacifickém regionu. Zároveň se Spojeným státům otevřel další velký trh.

Spojené státy měly zájem na vyřešení situace v Indočínu, zároveň chtěly zamezit čínským ambicím v Asii a chtěly zamezit potenciálnímu konfliktu s čínou jako supervelmocí. (Warner 2007: 780) Spojené státy se nechťly v asijsko-pacifickém regionu dostat do dalšího konfliktu a zlepšení vztahů s čínou bylo pro tuto snahu důležitým krokem. Zároveň se pro ně uzavřelo dlouhodobé zapojení v Indočínu, které americkou politiku a její síly velmi vyčerpávalo a oslabilo.

Zlepšení čínsko-amerických vztahů bylo velmi rychlé a pro obě mocnosti v danou chvíli strategicky i ekonomicky výhodné. Téměř přes noc tak americko-čínské vztahy pookály. Spojené státy stáhly svoje námitky v čínské ústí v OSN. Obě strany si posléze dojednaly mnoho ústupků a v roce 1979 vytvořily plné diplomatické styky. (Conlin 1991: 619)

Pingpongová diplomacie měla na jak na čínu, tak i na USA velký dopad. Americký vliv v číně se dal po zlepšení vztahů spatřovat ve všech odvětvích od ekonomie, politiky až po umění. Tato fascinace Spojenými státy přetrvávala až do 21. století, když se čína postupně začlenila do systému vytvořeným právě USA. (Westad 2012: 366–367) Čína se v mnoha

odv tvích inspirovala Spojenými státy a přijala mezinárodní systém nastavený Spojenými státy. To umožnilo bližší propojení obou zemí, které má vliv na sou asné vztahy obou zemí.

Americko- ínské vztahy byly v 80. letech 20. století ízeny spole ným partnerstvím v í Sov tskému svazu. Po konci studené války a rozpadu Sov tského svazu se zm nila strategická situace v asijsko-pacifickém regionu a Spojené státy a ína se staly hlavními regionálními aktéry. Brzy mezi t mito zem ími za ala nar stat ned v ra, která byla podpo ena ekonomickým a vojenským vzestupem íny a snahou USA tento r st vyvažovat. (Westad 2012: kap. 10) Spojené státy a ína se tedy po znovunavázání vzájemných vztah a po období spole ného partnerství, staly na po átku 21. století mocnostmi, které se kv li hájení svých národních zájm mohou mezi sebou dostat do konfliktu.

3. Význam asijsko-pacifického regionu s ohledem na bezpečnostní dimenzi pro Spojené státy americké

Spojené státy musí při zvýšené aktivitě, kterou asijsko-pacifickému regionu v minulosti, dbát na bezpečnostní situaci, která zde panuje. Jelikož Spojené státy byly v minulosti právě v tomto regionu zapojeny do mnoha konfliktů, musejí vnímat bezpečnostní situaci, která v tomto regionu panuje, s nejvyšší obezřetností.

Tato kapitola se v současnosti týká bezpečnostních problémů, které v současnosti představují pro Spojené státy veliké výzvy. Dále text v této kapitole identifikuje, pro jaké vybrané bezpečnostní záležitosti jsou pro Spojené státy důležité a jaká hrozí při jejich vyhodnocení rizika.

3.1 Rostoucí moc Číny

První bezpečnostní záležitostí, které se budou v této kapitole zabývat, jsou rostoucí mocenské ambice Číny. Ta je záměrně popsána jako první, a to z toho důvodu, že s oběma zbývajících bezpečnostními situacemi její problematika úzce souvisí.

Spojené státy byly v asijsko-pacifickém regionu po dlouhou dobu zcela dominantní postavou. Dosáhly toho navázáním bilaterálních vztahů s mnoha zeměmi. Tyto státy byly Austrálie, Japonsko, Nový Zéland, Thajsko a Filipíny. (Cossa et al. 2009: 12) Skrze smlouvy a spolupráci s těmito zeměmi se v asijsko-pacifickém regionu staly Spojené státy dominantním aktérem.

Tuto dominanci Spojených států momentálně narušují právě zvyšující se čínské mocenské ambice. Ekonomický vývoj Číny a její armádní modernizace jsou nyní bezpečnostním problémem, se kterým se budou muset Spojené státy zabývat. Čínská zvýšená přítomnost v regionu, kde Spojené státy a jeho spojenci měli nadvládu posledních padesát let, naruší národní rovnováhu moci, která v regionu panovala. (Tamtéž: 23) Čína se tak svým rostoucím vlivem a ekonomikou může stát zemí, která bude schopná narušit dlouhodobou vedoucí pozici Spojených států a jejich partnerů v oblasti, za tím účelem, aby mohla v asijsko-pacifickém regionu lépe prosazovat svoje národní zájmy.

Jedním z prvků, který umožnil rostoucí čínskou expanzi, byla orientace americké zahraniční politiky po událostech 11. září 2001 a následná americká ústřední strategie na Středním východě. Tyto změny dovolily Číně, aby mohla prosazovat svoje regionální zájmy více svobodně. (Manicom 2013: 7) Čína tak využila toho, že se Spojené státy zaměřily na angažování se na Středním východě a snažila se rozšířit svůj vliv v asijsko-pacifickém regionu v období, kdy americká administrativa soustředila své zájmy do jiných oblastí.

Rozšířující se čínské ambice byly dány tím, že za menší přítomnosti Spojených států v oblasti velmi rostla jejich ekonomika. Mezitím co Spojené státy vnovaly svou pozornost válkám v Afghánistánu a Iráku, čínský hrubý domácí produkt se téměř ztrojnásobil. V roce 2010 se Čína stala druhou největší ekonomikou po Spojených státech. (Westad 2012: 401) Rostoucí čínský vliv tak byl podpořen zejména vzkvétající ekonomikou a růstem obchodu s okolními státy. Peking tak úspěšně využil toho, že se Spojené státy vyerpávaly dlouholetými válečnými konflikty a Čína se tak mezitím mohla soustředit na svůj ekonomický rozvoj a zvyšování vlivu v regionu.

S rostoucí čínskou ekonomikou rostl samozřejmě i její zahraniční obchod. Pro Čínu se tak jednou z priorit stalo zabezpečení námořních dopravních tras. Proto se Peking rozhodl, pro modernizaci a zvyšování svých námořních sil. Tyto čínské ambice však narážejí na zájmy Spojených států a zpochybňují americko-čínské námořní přetahování obzvláště v oblasti Jihočínského moře. To je místem, kde se může odehrát americko-čínský konflikt kvůli Tchajvanu a představuje bránu do ostatních moří a oceánů. (Sehnálková 2009: 163) Bezpečnostní problémem pro zájmy Spojených států v asijsko-pacifickém regionu je soupeření s Čínou o vliv a kontrolu nad oblastí Jihočínského moře a spory ohledně čínského námořního zbrojení.

Toto soupeření o vliv, ale zřejmě nebude mít v nejbližších letech podobu přímého vojenského konfliktu. Čína si je totiž v domě americké vojenské převahy a k dosažení svých cílů proto bude využívat ekonomické a politické síly. (Zakaria 2010: 110) Spojené státy se budou muset snažit vyvažovat vzrůstající se čínský ekonomický růst a zahraniční obchod se sousedními zeměmi. Právě prostřednictvím obchodu a politického tlaku se bude Čína snažit o získání většího vlivu v celém regionu.

Cílem Pekingu v asijsko-pacifickém regionu je především zajištění stability, za účelem soustředění se na řešení vnitřních problémů. Tento koncept má i skrytou agendu - jeho prostřednictvím se Peking pokouší vyvažovat vliv Spojených států v regionu tím, že nabízí konkurenční vizi fungování mezinárodní politiky. (Sehnálková 2009: 164) Toto tvrzení je dalším důkazem o tom, že se Čína bude snažit zvyšovat svou moc zejména prostřednictvím své zahraniční politiky spojené s ekonomickými a obchodními návrhy.

Čína si je nicméně v domě toho, že vypslost její armády je jedním z faktorů, který oslabuje její pozici vůči Spojeným státům. Čínští představitelé proto naznačují, že vývoj modernějších ozbrojených složek je nezbytný proto, aby Čína získala statut silné mocnosti. Samotná Čína ve vojenské modernizaci už pokročila do takového stádia, že je schopná bojovat a vyhrát potenciální regionální konflikt. (Office of the Secretary of Defense 2013a: 15) Peking si uvědomuje, že pokud bude chtít rozšířovat svou moc, bude k tomu kromě své

ekonomické síly potěbovat i tu vojenskou. Zvyšující důrazy na modernizaci ozbrojených složek je tak pro Spojené státy novým problémem, se kterým budou muset v asijsko-pacifickém regionu počítat.

čínská strategie proti Spojeným státům je držet je co nejdále od východní Asie, aby nebyly schopné aktivně použít sílu na Tchaj-wanu. Dalším cílem je izolovat Japonsko od americké pomoci v době krize. (Cossa et al. 2009: 23) Pro zlepšení své strategické pozice v asijsko-pacifickém regionu se tedy Čína bude zejména snažit o to, aby během krizových situací nebyly Spojené státy vojensky schopné včas pomoci svým partnerům, především Tchaj-wanu a Japonsku.

3.2. Tchaj-wan v otázce americko-čínských vztahů

Dalším bezpečnostním zájmem pro Spojené státy v této oblasti je otázka Tchaj-wanu a dlouhodobý spor, který o tuto zemi vedou s Čínou. Jádrem problému ohledně Tchaj-wanu je americký prodej zbraní Tchaj-wanu. Dále Američané chtějí, aby byl Tchaj-wan schopen se sám potencionálně čínské agresi ubránit. Na druhou stranu Čína samozřejmě chce, aby Spojené státy s tímto aktivitami přestaly. (Lai 2013: 25) Tchaj-wan je pro Spojené státy důležitý hlavně jako země, která brání rozšíření čínského vlivu. Aby tohoto byl Tchaj-wan schopen, musí být schopný se číně ubránit, a proto mu Spojené státy pomáhají s vyzbrojováním. Na druhou stranu Čína vnímá Tchaj-wan jako své území a chce zde mít výsadní vliv.

Tchaj-wan je pro Spojené státy důležitý jako obchodní partner, dále jeho geografická poloha umožňuje Američanům udržovat kontrolu nad námořními trasami v Tchajwanské úžině a zejména vojenská pomoc Tchaj-wanu demonstruje odhodlanost Spojených států zůstat důležitým hráčem v asijsko-pacifickém regionu. (Manicom 2013: 11) V ekonomické oblasti se Čína obává, že se Tchaj-wan bude snažit o plnohodnotné členství v Transpacifickém partnerství¹⁰ (TPP). Toto členství by totiž mohlo poskytnout Tchajwancům další podporu za státní suverenitou. (Lai 2013: 24) Dalším problémem pro Čínu tak je potencionální nezávislost Tchaj-wanu, která by znemožnila čínské snahy o připojení Tchaj-wanu k Číně. Peking totiž prosazuje politiku jedné Číny, což znamená, že existuje pouze jedna Čína a Tchaj-wan je její součástí. (Sehnálková 2009: 153) Jakékoliv snahy o nezávislost Tchaj-wanu tak jsou přímo v rozporu s čínskými záměry.

---

¹⁰ TPP je multilaterální dohoda o volném obchodu. V současnosti sdružuje jen čtyři země. Spojené státy a dalších šest zemí o přistoupení jedná. (Hornát 2013: 75)

Avšak čína si nemůže dovolit použít vojenskou sílu k tomu, aby Tchaj-wan ovládla. Jakýkoliv pokus ze strany číny o připojení Tchaj-wanu za použití vojenské síly, totiž bude chápán jako ohrožení amerických zájmů. Závazky Spojených států vůči Tchaj-wanu představují jeden ze základních pilířů bezpečnostní situace v regionu. (Mazza 2013) Tchaj-wan je pro Spojené státy důležitý především jako prvek v prosazování amerických ekonomických a politických zájmů v asijsko-pacifickém regionu a zadržování rostoucích čínských mocenských ambicí.

Tchaj-wan je pro Spojené státy důležitý také z jiného důvodu. Jana Sehnálková ho označuje takto: „Pro Spojené státy bude Tchaj-wan i nadále představovat důležitého strategického partnera v regionu a zároveň symbol úspěšné demokratizace v Asii, který může být příkladem pro reformy v ČLR.“ (Tamtéž: 159) Jednou z priorit americké zahraniční politiky je prosazování a rozšiřování demokracie. Tchaj-wan tak může být příkladným asijským státem, který se pod vedením Spojených států úspěšně demokratizoval a může být vzorem pro další asijské státy a šíření demokracie. To jsou všechno hodnoty, které jsou základními pilíři demokracie ve Spojených státech a ty se je snaží aktivně prosazovat i v zahraničí.

Tchaj-wan je z těchto všech důvodů jedním z nejdůležitějších strategických míst pro prosazování zájmů Spojených států v asijsko-pacifickém regionu. Tchajwanská otázka je zároveň jednou z nejsložitějších bezpečnostních rizik v této oblasti. Toto potvrzují samotní Američané, kteří považují Tchaj-wan za jediné místo, kde by se mohly dostat do otevřeného válečného konfliktu s Čínou. Zároveň jiní představitelé se shodují na tom, že hlavním tématem mezi Čínou a Spojenými státy stále je a zůstane Tchaj-wan. (East West Center 2001: 19)

3.3 Situace na korejském poloostrově a její vliv na bezpečnostní situaci v asijsko-pacifickém regionu

Spojené státy mají zájem o to, aby byl asijsko-pacifický region stabilní, bezpečný a panoval zde klid jaderných zbraní. Všechny tyto plány narušuje Severní Korea. Severokorejský jaderný program ohrožuje Spojené státy dvěma způsoby. Prvním je potenciální hrozba severokorejského útoku na americké území nebo na území jejich partnerů. Druhou hrozbou je rozšířená proliferace¹¹ jaderných zbraní, kterou způsobuje právě

---

¹¹ V bezpečnostní oblasti se pojem proliferace užívá pro označení šíření zbraní hromadného ničení a s nimi souvisejících technologií. (Mareš 2005: 8)

severokorejský jaderný program. (Cossa et al. 2009: 35) Americké snahy o zajištění regionální stability tak jsou p římou narušovány severokorejskými aktivitami a její politikou.

Severní Korea z stává jednou ze zásadních bezpečnostních výzev pro Spojené státy i díky její ochotě provést vojenské provokativní akce. Severní Korea potvrdila svou schopnost použít vojenskou sílu, aby dosáhla svých národních cílů tím, že například v roce 2010 potopila jihokorejskou námořní loď Cheonan a přitom zemřelo 46 námořníků. (Office of the Secretary of Defense 2013b: 1) Severní Korea je tak svým nevyprovokovaným chováním a ochotou pomoci vojenské moci ohrožovat a vydírat ostatní státy, bezpečnostní hrozbou pro Spojené státy a jejich bezpečnostní alianci.

Severokorejským jaderným programem odmítá i Japonsko. Vnímá-li totiž Jižní Korea a Japonsko Pchjongjang jako zvažující se vojenskou hrozbu, zvyšuje se tlak na modernizaci jejich ozbrojených složek, masivní zbrojení a posílení aliance se Spojenými státy. Takový scénář rozhodně není v čínském zájmu. (Sehnálková 2009: 165) Severokorejský jaderný program tak v regionu vytváří tlak na ostatní aktéry, kteří jsou nuceni na hrozbu severokorejského zbrojení reagovat posilováním svých vojenských arzenálů. Severní Korea tak vytváří tlak na ostatní státy a způsobuje zvyšování zbrojení všech zemí, které se cítí z její strany ohrožené.

Moc Severní Koreji se Spojené státy snaží omezovat více způsoby. Prvním z nich je dříve razná silná aliance s Jižní Koreou. Právě toto partnerství je pro Spojené státy důležitější jak z obchodního, tak i ze strategického hlediska. Pro americké snahy o odstraňování Severní Koreje a zvyšování svého vlivu v asijsko-pacifickém regionu je právě aliance s Jižní Koreou velmi významná. (Berteau, Green 2012: 26) Nutnost úzké mezinárodní spolupráce zmiňuje i samotné americké ministerstvo obrany a mimo spolupráce s Jižní Koreou zdůrazňuje zejména nutnost dobrých vztahů s Japonskem. (Office of the Secretary of Defense 2013b: 2)

Severokorejský jaderný program totiž ovlivňuje japonské myšlení o nezbytnosti balistického obranného systému a celkové bezpečnostní politiky. Denuklearizace korejského poloostrova bude mít zcela zásadní vliv na japonské rozhodování o bezpečnosti. (Cossa et al. 2009: 25) Japonsko se dlouhou dobu vojensky spoléhalo na své partnerství se Spojenými státy, ale zvyšující se nebezpečí právě od Severní Koreje má velký vliv na její bezpečnostní politiku a jeho modernizaci a reorganizaci armády. V blízké budoucnosti se tak může stát japonská armáda jedním z nejdůležitějších vojenských aktérů v asijsko-pacifickém regionu.

Otázka Severní Koreje je také velmi důležitým bodem ve vztazích mezi Čínou a Spojenými státy. Jak již bylo napsáno, Čína se staví proti severokorejskému jadernému programu, zároveň se ale nechce otáčet zády ke svým spojencům. A to zejména kvůli

strategickému soupeření se Spojenými státy. Obává se totiž, že pokud by se Korea sjednotila, stala by se zemí, kde by silnější vliv měly Spojené státy. (Westad 2012: 412) Zájmy Spojených států a Číny se tak ohledně vývoje na Korejském poloostrově diametrálně liší. Zatímco Spojené státy se chtějí zbavit nevyprovokovatelné Severní Koreji, obě země sjednotit, a to nejlépe tak, aby zde měly dominantní postavení. Peking se zastává svých spojenců ze Severní Koreje, protože s nimi má dobré vztahy a nechce zvýšení amerického vlivu ve svém okolí.

Přestože není Severní Korea velmi vyspělou a ekonomicky silnou zemí, severokorejské ozbrojené složky se řadí k nejvtěším na celém světě¹². Schopnost Severní Koreje napadnout Jižní Koreu se sice v posledních letech snížila, ale severokorejské balistické střely, nukleární zbraně a nejistota stability pod vedením Kim Čong-una nutí Spojené státy považovat Severní Koreu jako významnou bezpečnostní hrozbu. (Berteau, Green 2012: 14–15) Severní Korea tak v asijsko-pacifickém regionu představuje pro Spojené státy jednu z nejvtěších a nejaktuálnějších především vojenských hrozeb. Dále svým nevyprovokovatelným chováním a zbrojením zvyšuje regionální nestabilitu a nutí ostatní země k modernizaci svých armád a k dalšímu zvyšování zbrojení v regionu.

Pokud se však budou Spojené státy pokoušet o denuklearizaci Severní Koreji, jejich úspěch bude ve velké míře záležet na čínsko-amerických vztazích. (Cossa et al. 2009: 25) Celkový vývoj na korejském poloostrově tedy bude ve velké míře záležet na tom, jak se k dané situaci zachovají Spojené státy a Čína. Obě mocnosti budou samozřejmě prosazovat své národní zájmy a ve velké míře bude záležet na tom, zdali mezi sebou tyto dvě mocnosti dokážou nalézt kompromis.

Nejvtěší bezpečnostní hrozbou pro Spojené státy v asijsko-pacifickém regionu tak představuje zejména sílící Čína. Jak situace Tchaj-wanu, tak i nevyprovokovatelné severokorejské chování jsou záležitostmi, které budou v budoucnu řešeny hlavně mezi Spojenými státy a právě Čínou. Proto jsou čínské mocenské ambice a postoj jaký k tomuto problému zaujmou Spojené státy naprosto klíčové pro další vývoj událostí v celém regionu.

---

¹² Severokorejská armáda je v počtu vojáků čtvrtou nejvtěší armádou na světě. (Scobell, Sanford 2007: 1)

4. Zahrani ní politika Baracka Obamy v asijsko-pacifickém regionu

Obamova administrativa ur ilya více priorit své zahrani ní politiky v asijsko-pacifickém regionu. Tato kapitola podrobn ji p iblyžuje ty nejpodstatn jší aspekty, na které se Obamova administrativa soust edí. Pat í mezi n ekonomická ást „pivotu“, protože ekonomické zájmy jsou pro Spojené státy jedny z nejd ležit jších. Nezbytnou sou ástí amerického p esunu je také zm na priorit u americké armády a její v tší nasazení v tomto regionu.

Poslední ástí „pivotu“ je v tší diplomatické zam ení se na asijsko-pacifický region. Jak budování siln jších bilaterálních vztah tak i v tší zapojení v regionálních organizacích jsou strategií Spojených stát o v tší zapojení v tomto regionu. V tší pozornost je v nována vztah m s ínou, protože její rostoucí ekonomická a vojenská moc jsou pro Spojené státy jedním z nejd ležit jších problém v americké zahrani ní politice.

4.1 Ekonomické aspekty „pivotu“

Každý stát se snaží o co nejd tší ekonomickou prosperitu a Spojené státy v tomto samoz ejm nejsou výjimkou. Americká ekonomika prožila velmi t žké období a prošla si n kolika krizemi. N kte í odborníci se ohledn v tšího zam ení Spojených stát v asijsko-pacifickém regionu zam ují p edevším na vojenskou stránku „pivotu“, ale p esun zahrani ní politiky Spojených stát je nejenom vojenský. Ve skute nosti je d ležit jší ekonomická ást, jelikož vojenské kapacity Spojených stát budou determinovány t mi ekonomickými. (Shrivastav 2013: 221) Ekonomické podmínky tak p ímo ovliv ují ty vojenské a aby mohly Spojené státy vojensky dominovat v asijsko-pacifickém regionu, budou pot ebovat silnou a prosperující ekonomiku.

Spojené státy si uv domují, že Asie je a nadále bude region s prosperující ekonomikou. Pro prosperující ekonomiku Spojených stát tedy budou dobré obchodní vztahy s asijskými zem ími naprosto klí ové. (Adamson et al 2013: 13) S tímto tvrzením souhlasí Justin Logan a dodává „americká zahrani ní politika se ídí hlavn jedním faktorem a tím je rostoucí vojenská a p edevším ekonomická moc íny.“ (Logan 2013: 1) Spojené státy se tedy soust edí na vylepšování obchodník podmínek s asijskými státy a Asii vnímají jako region, který má velký ekonomický potenciál. P edevším rostoucí ínská ekonomika je faktorem, který nemohou Spojené státy podcenit a budou se snažit co nejvíce z jejího r stu také profitovat.

Spojené státy se rozhodly své ekonomické zájmy prosazovat p edevším prost ednictvím mezinárodních organizací. Americké snahy o v tší aktivitu v regionu

v ekonomické integraci se soustředí především na vyjednávání TPP, které by podle amerických plánů mohlo v budoucnu zahrnout všechny státy, a to včetně Číny. TPP je projektem, který má za ambice vytvořit zónu volného obchodu všech států, které jsou v Pacifickém oceánu. TPP by mělo Spojeným státům poskytnout nespočet ekonomických, diplomatických a strategických výhod. Dále by pomohlo Spojeným státům více proniknout do asijských trhů a pomohla by americkému exportu. (Manyin et al. 2012: 22) TPP je pro Spojené státy hlavním prostředkem ke zlepšení obchodních vztahů se státy v asijsko-pacifickém regionu. TPP by mělo být projektem, který bude zahrnovat co nejvíce států a i možné zapojení Číny naznačuje, že Američané chtějí prostřednictvím TPP vytvořit platformu, která bude zastřešovat obchodní styky co nejvíce států.

Tento ambiciózní projekt samozřejmě vyvolal mnoho reakcí a pohledů. Někteří TPP vnímají jako šanci na to, že obchodní styky a vztahy spolupráce mezi americkými a asijskými státy. Podle některých odborníků by se Spojené státy měly prostřednictvím TPP snažit zlepšit americko-čínské vztahy. Aby se vzájemné vztahy s Čínou zlepšily, měly by se Spojené státy snažit o čínské zapojení v TPP. Obecně by pro regionální stabilitu bylo dobré, kdyby se Čína více integrovala do mezinárodních organizací. (Adamson et al. 2013: 4) TPP je plánem, který prosazují především Spojené státy, a jedním z amerických zájmů je také být to, že prostřednictvím TPP budou Američané více prosazovat svoje národní zájmy. TPP je také prostředkem, kterým chce Obamova administrativa přemístit Asii ve více americkou než čínskou. (Traub 2014) Spojené státy tak chtějí Čínu zapojit do této organizace nejenom proto, aby se zlepšily vzájemné vztahy obou zemí, ale také proto, aby se zmenšil čínský vliv na ostatní státy. Další státy v asijsko-pacifickém regionu by poté byly zvyklé na prostředí, ve kterém Spojené státy určují pravidla. Čínské snahy o vytvoření svého rámce pro zahraniční obchod by měly v podobě TPP velkého konkurenta.

Avšak TPP je například v Číně vnímáno jako další příklad toho, jakým způsobem chtějí Spojené státy ustanovit svou ekonomickou hegemonii v regionu a vyloučit Čínu z asijsko-pacifické obchodní skupiny států. Anebo Čínu zahrnout, ale jen pokud bude schopná přijmout pravidla stanovená Spojenými státy. (Chen 2013: 56) TPP je v Číně vnímáno jako prostředek k potlačení rozvíjející se čínské ekonomiky a obchodu. Pokud by však byla Čína do této organizace přijata, musela by se řídit pravidly a normami, které určily Spojené státy a ty by tak zvýšily svůj vliv na čínské obchodní aktivity. Dále by Spojené státy měly ukázat, jaké nevýhody budou Číně plynout, pokud bude trvat na svých stále v čínských nacionalistických požadavcích. (Adamson et al. 2013: 4)

4.2 Vojenské aspekty „pivotu“

Vojenská síla je po dlouhou dobu dominantním nástrojem na prosazování amerických národních zájmů. Administrativa Baracka Obamy se proto v politice „pivotu“ na vojenskou stránku zahraniční politiky dkládá. Přesun amerických zájmů do asijsko-pacifického regionu demonstruje fakt, že Američané chtějí mít v tomto regionu v roce 2020 až 60 % svých námořních sil. (Shrivastav 2013: 216) Spojené státy se tímto krokem snaží demonstrovat, jak je pro ně asijsko-pacifický region důležitý a že v několika příštích letech se zde bude vojenská přítomnost Spojených států neustále posilovat.

Jedním z konkrétních kroků Obamovy administrativy na posílení vojenských stavů je například přesun 2,500 amerických vojáků do Austrálie. Tento přesun má spíše symbolický význam, který však demonstruje vůli Spojených států o zapojení v tomto regionu. Pokud Spojené státy přesvědčí asijské země o tom, že v tomto regionu chtějí být aktivně zapojeny, mohou z toho vytknout vztahy spolupráci. (Manyin et al. 2012: 7) Vojenský přesun je tedy důležitý také hlavně kvůli tomu, že Spojené státy chtějí ujistit své asijské partnery o tom, že se v asijsko-pacifickém regionu chtějí aktivně angažovat a že američtí partneři mohou počítat s jejich pomocí.

Mezi důležitými americkými partnery patří Jižní Korea a Japonsko, protože poskytují Spojeným státům vojenské základny, které Američanům pomáhají překonat obrovskou vzdálenost Pacifického oceánu. Americké vojenské síly tak jsou umístěny přímo v asijsko-pacifickém regionu a jsou schopné zajistit stabilitu a americké národní zájmy¹³. (Sutter 2009: 196) Pro schopnost Spojených států hájit své zájmy v asijsko-pacifickém regionu mají asijské partneři zcela zásadní význam, protože Američanům umožní mít vojenské základny přímo v asijsko-pacifickém regionu a Spojené státy tak mohou rychleji reagovat na potenciální hrozby a konflikty. Obamova administrativa chce tuto akceschopnost ještě zvýšit a proto chce posilovat vojenské kapacity především v jižní části asijsko-pacifického regionu. Jelikož v severní části mají Spojené státy vojenské základny v Japonsku a v Jižní Koreji, snaží se více soustředít své vojenské síly na jižnější oblasti. (Adamson et al. 2013: 12)

Obamova administrativa určila strategii a specifické kroky, které by měly posílit americkou armádu v asijsko-pacifickém regionu. Americké ozbrojené složky by měly v regionu zvýšit svou schopnost zasáhnout na více místech, a to prostřednictvím více námořních dohod, vojenských cvičení a obecně vztahy spolupráci s ostatními armádami v regionu. Dalším plánem je posílit nezávislé bezpečnostní kapacity klíčových partnerů. Vztahy

---

¹³ Rozmístění amerických vojenských sil v asijsko-pacifickém regionu viz Příloha 6.

po et vojenských cvení by m lo posílit společné schopnosti a možnosti pro posílení společných zájm . (Manyin et al. 2012: 11) Spojené státy tak necht jí spoléhat pouze na vlastní vojenské možnosti a cht jí více spolupracovat se svými partnery a prostřednictvím společných vojenských cvení zdokonalit vzájemnou spolupráci.

Vojenská část zahraniční politiky „pivotu“ vyvolala mezi odborníky mnoho reakcí na to, jak by se Spojené státy m ly zachovat, nebo co tento vojenský aspekt znamená. Jedním z nich je názor, že Spojené státy se snaží vyvažovat rostoucí moc íny. Tím že Obama posílil americkou vojenskou přítomnost v asijsko-pacifickém regionu a tím že tyto síly nebyly ovlivněné rozpočtovými škrty, znamená, že tento ústřední bod amerických sil je vnímán jako vyvažování amerického vlivu proti ínským zájm m. (Wellman 2013: 407) Posilování americké vojenské přítomnosti tak z tohoto pohledu má ukázat ín , že Spojené státy a jejich partne i disponují v tomto regionu silným vojenským potenciálem a že ína musí se Spojenými státy jako s d ležitým hrá em v regionu po ítat.

Podle Justina Logana je armáda Spojených stát ůž připravena na zadržování íny v tomto regionu a jejím hlavním smyslem je uvržení ínských obchodních styk do ohrožení. (Logan 2013: 9) Z tohoto hlediska je v tší zapojení Spojených stát v tomto regionu ovlivněno především ekonomickými zájmy a snahou zamezit rostoucí ekonomické expanzi íny.

Posilování vojenských kapacit Spojených stát v regionu je avšak vnímáno i negativně. Spojené státy by podle tohoto pohledu m ly postupně stáhnout své jednotky z Asie. Tímto krokem by donutily své partnery v regionu posílit své vojenské kapacity a donutit je více spolupracovat proti potencionální ínské agresi. (Tamtéž: 22) Spojené státy by stažením svých vojenských sil donutily státy jako je Japonsko nebo Jižní Korea uv domit si, že nadále nemohou vojensky spoléhat na ochranu od Spojených stát a musely by investovat více prostředk ů do svých vojenských kapacit.

4.3 Zapojení Spojených stát v regionálních organizacích asijsko-pacifického regionu

Další částí strategie zahraniční politiky „pivotu“ je její diplomatická část. V této části se Obamova administrativa soust edí na aktivnější zapojení Spojených stát v regionálních organizacích a na spolupráci s co nejv tším po tem stát . Tento přístup Spojené státy již prosazují velmi dlouho. *„Americký ůspěch po druhé světové válce a po studené válce je úzce spojený s vytvořením a rozšířením mezinárodních institucí, které limitovaly a legitimizovaly americkou moc.“* (Ikenberry 2005: 150) Spojené státy se tedy již dlouhou dobu zam ůjí na

vytváření a podílení se na mezinárodních institucích, které pod sebe zastávají mnoho států. Prostřednictvím těchto organizací potom Spojené státy prosazují své národní zájmy.

Význam mezinárodních institucí zdrazuje například bývalá ministryně zahraničí Spojených států Hillary Clintonová, podle které, musí Spojené státy posilovat multilaterální spolupráci. Protože pouze síla mezinárodních institucí schopných kolektivní spolupráce a akce, se může vypořádat s tolika výzvami, které jsou v asijsko-pacifickém regionu přítomny. (Clinton 2011) Pro Spojené státy je tak důležitá účast na zapojení v mezinárodních institucích i v současné politice „pivotu“ velmi důležitá a Američané tak pokračují v politice, která jim přinesla úspěch po druhé světové a během studené války.

Obamova administrativa touto politikou sleduje více cílů. Jedním z nich je ten, že Obamova administrativa vnímá regionální organizace v asijsko-pacifickém regionu jako šanci pro Spojené státy ovlivňovat bezpečnostní a ekonomické prostředí v regionu. (Adamson et al. 2013: 16) Z tohoto pohledu jsou tedy primárním zájmem Obamovy administrativy především bezpečnostní a ekonomické zájmy ale například John Ikenberry¹⁴ tvrdí, že vytváření silných regionálních institucí ve Východní Asii, má Spojeným státům sloužit zejména k vyvažování rostoucí čínské moci v této oblasti. (Ikenberry 2005: 149)

V roce 2011 přetvořily Spojené státy Asijsko-pacifické hospodářské společenství (APEC) na svůj nástroj k podpoře asijsko-pacifické ekonomické spolupráce. Američané rozeznali, že dlouho podceňovali své zapojení ve Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) a proto je nově silná integrace a spolupráce s touto organizací jedním z pilířů americké politiky v asijsko-pacifickém regionu. (Andrews, Campbell 2013: 5–6) Obamova administrativa se tak soustředí na rozšíření spolupráce v těchto dvou organizacích a zatímco APEC je především organizací, kde Spojené státy chtějí prosazovat své ekonomické zájmy, což potvrzuje i výrok Hillary Clintonové, že APEC by se mělo stát hlavní regionální ekonomickou institucí, která by pomáhala rozvinout americký export a upevnovat vztahy v regionu. (Clinton 2011)

V této spolupráce s organizací ASEAN by měla Spojeným státům umožnit navázat lepší vztahy i se zeměmi, které stály spíše na okraji amerických zájmů. Patří mezi ně například Kambodža nebo Laos. (Beika 2009: 233) ASEAN Spojené státy vnímají jako jednoho z klíčových hráčů v asijsko-pacifickém regionu a intenzivněji se snaží zlepšit s touto organizací vzájemné vztahy, protože jejím prostřednictvím budou moci prosazovat americké zájmy i v zemích, které doposud se Spojenými státy úzce nespolupracovaly.

---

¹⁴ John Ikenberry je profesorem na Georgetown University. Vnuje se mezinárodním vztahům a zaměřuje se na asijsko-pacifický region. (Ikenberry, Mastanduno: 2003)

4.4 Bilaterální vztahy USA v regionu

Význam dobrých vztahů se státy v asijsko-pacifickém regionu zdrazuje samotná Obamova administrativa. „*Naše vztahy s asijskými spojenci a klíčovými partnery jsou nezbytné pro budoucí stabilitu a prosperitu regionu.*“ (U. S. Department of Defense 2012: 2) Spojené státy v asijsko-pacifickém regionu začaly budovat silné partnerské svazky po druhé světové válce. Podílely se na poválečné obnově Japonska a po Korejské válce se aktivněji angažovaly v Jižní Koreji. Obamova administrativa stále vnímá tyto dvě země jako klíčové partnery v tomto regionu a jejím záměrem je upevnění partnerských vztahů, které jsou základem amerického zapojení v regionu. Tyto dobré vztahy poté poskytnou základy pro stabilitu a bezpečnost regionu. Velký důraz je také kladen na dobré vztahy s Austrálií. (Andrews, Campbell 2013: 3) Pro Spojené státy je tedy důležitým partnerem i Austrálie, protože je to země, která byla americkým spojencem již při druhé světové válce a se Spojenými státy má dlouhodobě dobré vztahy.

Další prioritou Obamovy administrativy v politice „přívodu“ bylo zlepšení vztahů s ekonomicky rostoucími státy jako Indonésie nebo Vietnam. Společně s tím upevní partnerství s Novým Zélandem a Singapurem. Americká vláda tak chce vytvořit optimální obchodní podmínky pro obchod přes Pacifik a podpořit ekonomický růst. (Tamtéž 2013: 5) Spojené státy se tedy snaží zlepšit vzájemné vztahy s mnoha zeměmi v asijsko-pacifickém regionu a snaží se o navázání lepších vztahů se státy, které zažívají ekonomický růst a mohou v tomto regionu hrát důležitější roli.

Spojené státy se snaží využívat více způsobů, jak zlepšit vzájemné vztahy s těmi státy. Primární jsou především snahy prostřednictvím obchodních styků, ale mezi další prvky patří například prosazování amerických hodnot. To znamená lidská práva a prosazování demokracie, které jsou základními hodnotami americké národní identity a jsou zahrnuty ve všech amerických diplomatických jednáních. Úspěšné úspěchy již americká administrativa v těchto oblastech dosáhla v Myanmaru a tato země tak může být příkladem toho, jak totalitní země přebírají nutné změny, které byly ku prospěchu svých občanů a Spojené státy jsou do těchto pozitivních změn aktivně zapojeny. (Tamtéž: 7) Další způsob, který Spojené státy využívají, probíhá prostřednictvím americké zahraniční pomoci. Američané zvyšují podíl pomoci, který směřuje do asijsko-pacifického regionu a posilují tak ekonomické vazby v regionu a zlepšují vztahy s jednotlivými státy. (Adamson et al. 2013: 14) Spojené státy se těmito kroky snaží svou politiku upravit na konkrétní země, a to dokazuje, že pro prosazování svého vlivu a vytváření lepších vztahů se státy v asijsko-pacifickém regionu nemusí nutně využívat jen ekonomické a vojenské prostředky.

4.5 Americko-čínské vztahy

Spojené státy navázaly po komunistickém převzetí moci v Číně vztahy až v 70. letech a momentálně se vzájemné vztahy s touto mocností staly nejdůležitějším tématem v americké zahraniční politice. Některí vnímají Obamovu politiku „přepnutí“ zaměřenou především na vyvažování a omezování rostoucí čínské moci.

Ve Spojených státech se ve vztahu k Číně vytvořily dvě skupiny, které vyvíjejí prosazují jinou politiku. Prvním příkladem v politice v Číně je optimistický postoj, který tvrdí, že čínská ekonomická a vojenská moc může být kontrolována prostřednictvím mezinárodních institucí, které byly vytvářeny Spojenými státy. Podle těchto optimistů je zapotřebí, aby Spojené státy vytvořily takový mezinárodní řád, kde Čína nebude mít jinou možnost, než se do něj zapojit a podřídit se. (Logan 2013: 3) Rostoucí čínská moc by tak z tohoto pohledu neměla být kontrolována prostřednictvím mezinárodních institucí nebo regionálních organizací.

Tato první skupina nevnímá Čínu jako agresivní stát, který se snaží získat vedoucí pozici v regionu. Čína nechce být agresivním státem a hegemonek v asijsko-pacifickém regionu. Peking si je vědom toho, že současný mezinárodní systém podporovaný Spojenými státy slouží k jejímu vlastnímu zájmu. Čína tak chce být jeho součástí a zároveň z něj mít prospěch. (Chen 2013: 60) Samozřejmě však mezi Spojenými státy a Čínou panují v mnoha otázkách neshody, ale optimisté ve vztahu k Číně jsou přesvědčeni o tom, že tyto neshody nepovedou k válečnému konfliktu mezi oběma mocnostmi. Pozitivní vztahy mezi Spojenými státy a Čínou vyváží negativa. Obě vlády budou těžit ze vzájemné spolupráce, a to budou ekonomické výhody, spolupráce ohledně Severní Koreje, terorismu a dokonce i Tchaj-wanu. (Sutter 2009: 202)

Druhou skupinou jsou pesimisté, kteří staví na realistické škole a tvrdí, že bezpečnostní soupeření mezi Pekingem a Washingtonem povede k oslabení pozice Spojených států. Například Mearsheimer tvrdí, že zvýšený čínský apetit po větší kontrole svého bezpečnostního území a snaha Washingtonu tomu zabránit, vytvářejí dobré podmínky pro možný budoucí konflikt mezi těmito státy. Proto by neměly Spojené státy s Čínou spolupracovat, ale její ekonomický růst zpomalovat. (Mearsheimer citován in Logan 2013: 4) Tento druhý přístup je tedy vůči rostoucí čínské moci obezpečující a pro její zastavení nespolehlá na to, že se Spojené státy prostřednictvím mezinárodních institucí s Čínou sblíží a budou v pomoci těchto institucí její ekonomické aktivity lépe kontrolovat.

Pro tuto skupinu jsou společné neshody obou zemí v některých oblastech neřešitelné. Například čínsko-japonská roztržka o sporná území zkomplikovala snahu

Obamovy administrativy o budování užšího partnerství v regionu. Z amerického partnerství s Japonskem vyplývá, že Spojené státy nemohou v tomto sporu vystupovat jako neutrální aktér. (Denyer 2014) Spojené státy mají v asijsko-pacifickém regionu s n kterými státy dlouholeté a pevné partnerské svazky. Když se tito ameri tí partne i dostanou do sporu s ínou, Spojené státy se sice mohou snažit vystupovat v t chto konfliktech jako neutrální, ale je z ejmé, že p i vyhocení situace by stály za svými dlouholetými partnery.

Obamova administrativa zvolila k americko- ínským vztah m dvojí p ístup. Spojené státy na jednu stranu posilují spole né vztahy obou mocností, ale zároveň se snaží zajistit si silnou a stabilní pozici v regionu a poskytnout tak d v ru stát m, které si nep ejí ínskou regionální hegemonii. (Manyin et al 2012: 18) Spojené státy tak v asijsko-pacifickém regionu rozehrávají složitou hru. Na jedné stran se snaží sblížit s ínou, která se v tomto regionu také aktivn ji angažuje, a na druhé stran zde zvyšují sami Spojené státy svou p ítomnost. Tato zvýšená angažovanost je ale podmín na tím, že se Spojené státy cht jí vyhnout jakémukoliv vážn jšímu sporu s ínou. Americká politika tak bude muset být velmi opatrná a velmi íasto bude balancovat na hran t žkých rozhodnutí, zda podpo it své partnery, nebo zda se za každou cenu vyhnout roztržce s ínou.

Závěr

Spojené státy jsou mocností, která se snaží prosazovat své zájmy na celém světě. Proto musí reagovat na vývoj v jednotlivých oblastech a na základě uvážení toho, kde bude zvýšená aktivita pro Spojené státy nejvýhodnější, zaměřit své prostředky na danou oblast. Jednou z nejdůležitějších priorit pro americkou zahraniční politiku je asijsko-pacifický region. Momentálně je na tento region zaměřena stále větší pozornost a stává se oblastí, která je pro Spojené státy jak z bezpečnostního tak i ze z ekonomického hlediska jednou z nejdůležitějších na světě. Proto se Spojené státy soustředí na vyřešení současných bezpečnostních situací v regionu a za pomoci nejrelevantnějších aktivit se snaží zajistit americké národní zájmy v tomto regionu.

Náplní této práce bylo zodpovězení výzkumných otázek, přičemž hlavní náplní práce je nalezení odpovědi na to, jaký je hlavní důvod zvýšené americké angažovanosti v asijsko-pacifickém regionu. Text za pomoci identifikace zásadních momentů amerických dějin v regionu, bezpečnostní situace v regionu a aktivit administrativy Baracka Obamy ukazuje, že hlavním důvodem pro větší americké zaměření na tento region je rostoucí moc Číny. S touto Spojené státy chtějí vypořádat za pomoci aktivit, které naznačují, že se Američané snaží v asijsko-pacifickém regionu čínskou moc vyvažovat.

Útok na Pearl Harbour měl pro americkou zahraniční politiku v asijsko-pacifickém regionu zcela zásadní vliv v tom, že Spojené státy vytrhl z izolacionismu. Zahraniční politika USA se po tomto útoku přeorientovala na větší angažovanost ve světě a v asijsko-pacifickém regionu se Spojené státy staly dominantním aktérem. Americko-čínské vztahy ovlivnilo v této oblasti více událostí. V druhé kapitole textu byly přiblíženy dva zásadní momenty, které pro obě mocnosti představovaly vzájemné konflikty a byly jimi Vietnamská a Korejská válka. I přes tyto konflikty byly obě země schopné ve velmi krátké době zlepšit vzájemné vztahy a postavit tak základy pro spolupráci, která pomohla vzájemnému obchodu a ekonomickému růstu.

Vyhodnocení bezpečnostní situace v regionu přineslo poznatky o tom, že jak otázka Tchaj-wanu, tak i situace na Korejském poloostrově jsou problémy, které budou muset Spojené státy řešit ve vzájemné spolupráci s Čínou. Oba již popsány bezpečnostní problémy souvisí s americko-čínským soupeřením v asijsko-pacifickém regionu. Zatímco Spojené státy chtějí zachovat nezávislost Tchaj-wanu a zbavit se nebezpečí, které představuje Severní Korea, Čína chce připojit Tchaj-wan ke svému území a Severní Koreu chápe jako bariéru před americkým vlivem. Čína má opačné názory na tyto situace a se zvyšujícím se ekonomickým a vojenskými kapacitami se pro Spojené státy stává nejvýšší bezpečnostní hrozbou v asijsko-pacifickém regionu.

Administrativa Baracka Obamy využívá v asijsko-pacifickém regionu více prostředků k prosazení amerických zájmů a ve všech se ukazuje, že Obamova politika se výrazně zaměřuje na Indii. V obchodní oblasti se Spojené státy snaží omezovat indický vliv prostřednictvím projektu TPP. Ve vojenské sféře se Američané snaží posilovat svou vojenskou přítomnost v regionu a utužovat vojenskou spolupráci se svými spojenci v tomto regionu. Skrze regionální organizace chtějí Spojené státy získat v regionu větší vliv a zlepšit vztahy s dalšími státy. Všechno toto naznačuje, že Spojené státy si chtějí zajistit v asijsko-pacifickém regionu silnější pozici, a to zejména proto, aby mohly efektivněji vyvažovat rostoucí indickou moc.

Přesun důrazu americké zahraniční politiky na asijsko-pacifický region je aktuálním tématem a Barack Obama je momentálně na počátku svého druhého prezidentského období, bylo by tedy podstatné vypracovat analýzu toho, jaké bylo americké zapojení v regionu před Obamovým příchodem do prezidentského úřadu a po jeho odchodu. Dále zanalyzovat jeho úspěchy a nedostatky, které v asijsko-pacifickém regionu za své období dosáhl a v neposlední řadě zhodnotit, jakých výsledků jeho politika „pivotu“ dosáhla.

Asijsko-pacifický region je velmi široký pojem a detailnější analýza bezpečnostní dimenze i všech amerických aktivit v regionu rozsah této práce neumožňuje. Například do bezpečnostní dimenze této práce nebyla zahrnuta Indie, jež je na kterými autory do tohoto regionu také zahrnována a její spory s Čínou i Pákistánem mohou mít na bezpečnostní situaci v asijsko-pacifickém regionu velký vliv. Zapojení Indie by tak bylo dobrým základem pro detailnější vypracování tohoto tématu v dalších pracích.

LITERATURA

Adamson, Timothy J.A., Michael E. Brown, Robert G. Sutter, Mike M. Mochizuki, Deepa Ollapally. 2013. „Balancing Acts: The U.S. Rebalance and Asia-Pacific Stability.“ *Sigur Center for Asian Studies*, (online). Dostupné z: http://www2.gwu.edu/~sigur/assets/docs/BalancingActs_Compiled1.pdf (31. 3. 2014)

Acharya, Amitav. 2014. „Power Shift or Paradigm Shift? China's Rise and Asia's Emerging Security Order.“ *International Studies Quarterly* 58 (1): 158–173.

Andrews, Brian, Kurt Campbell. „Explaining the US Pivot to Asia.“ *Chatham House*, (online). Dostupné z: http://www.chathamhouse.org/sites/default/files/public/Research/Americas/0813pp_pivottoasia.pdf (5. 4. 2014)

Bader, Jeffrey A. 2012. *Obama and China's Rise: An Insider's Account of America's Asia Strategy*. Washington: Brookings Institution Press.

Barša, Pavel. 2003. *Hodina impéria: zdroje souasně zahrani ní politiky USA*. Brno: Mezinárodní politologický ústav.

Be ka, Jan. 2009. „Zahrani ní politika USA v jihovýchodní Asii.“ Pp. 228–237 in Kozák, Kryštof, Jakub Lepš, Michal Thim (eds.) *Zahrani ní politika USA na za átku 21. století*. (online). Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/zahranicni-politika-usa-na-zacatku-21-stoleti.html> (6. 4. 2014)

Beneš, Vít. 2009. „Realismus.“ Pp. 30–59 in Pavel Barša (ed.). *Dialog teorií*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Berteau, David J., Michael J. Green. 2012. „U.S Force Posture Strategy in the Asia Pacific Region: An Independent Assesment.“ *Center for Strategic and International Studies*, (online). Dostupné z: https://csis.org/files/publication/120814_FINAL_PACOM_optimized.pdf (31. 3. 2014)

Clinton, Hillary. 2011. „America's Pacific Century.“ *Foreign Policy*, 11. 10. 2011, (online).
Dostupné z:

http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century (5. 4. 2014)

Conlin, Joseph. 1991. *The American past: a brief history*. San Diego: Harcourt Brace Jovanovich.

Cossa, Ralph A., Brad Glosserman, Michael A. McDevitt, Nirav Patel, James Przystup, Brad Roberts. 2009. „The United States and the Asia-Pacific Region: Security Strategy for the Obama Administration.“ *Center for a New American Security*, (online). Dostupné z: http://csis.org/files/media/csis/pubs/issuesinsights_v09n01.pdf (31. 3. 2014)

Dallek, Robert. 2007. *Nixon and Kissinger: partners in power*. New York: HarperCollins Publishers.

Denyer, Simon. 2014. „Obama's Asia rebalance turns into headache as China, Japan relations spiral down.“ *Washington Post*, 23. 1. 2014, (online). Dostupné z: http://www.washingtonpost.com/world/obamas-asia-rebalance-turns-into-headache-as-china-japan-relations-spiral-down/2014/01/23/b0a158b8-7f5b-11e3-93c1-0e888170b723_story.html (6. 4. 2014)

Dionne, Eugene Joseph. 2009. „The Obama Doctrine in Action.“ *Washington Post*, 16. 4. 2009, (online). Dostupné z: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2009/04/15/AR2009041502902.html> (6. 4. 2014)

Dormandy, Xenia. 2012. „Prepared for Future Threats?“ *Chatham House*, (online). Dostupné z: <http://www.chathamhouse.org/sites/default/files/public/Research/Americas/pr0612dormandy.pdf> (25. 4. 2014)

Dower, John. 2010. *Cultures of war*. New York: Norton.

Dudden, Arthur Power. 1992. *American Pacific: from the Old China trade to present..* New York: Oxford University Press.

Dzung, Vu Dang. 2000. „A New Balance of Power in Asia-Pacific.“ *Weatherhead Center for International Affairs*, (online). Dostupné z: <http://programs.wcfia.harvard.edu/files/fellows/files/dzung.pdf> (5. 4. 2014)

East West Center. 2001. „Key Issues in Asia Pacific Security.“ *East-West Center*, (online). Dostupné z: <http://www.eastwestcenter.org/sites/default/files/private/SeniorPolicySeminar2001.pdf> (31. 3. 2014)

Goswami, Nameata. 2013. „Power Shifts in East Asia: Balance of Power vs. Liberal Institutionalism.“ *Perceptions* 18 (1), 3–31. Dostupné z: http://sam.gov.tr/wp-content/uploads/2013/06/Namrata_Goswami.pdf (5. 4. 2014)

Heideking, Jürgen, Christof, Mauch. 2012. *D jiny USA*. Praha: Grada Publishing.

Hornát, Jan. 2013. „Úpadek USA jako tichomo ské velmoci? Sou asný vývoj situace v Jiho ínském mo í.“ Pp. 63–81 in Kozák, Kryštof, Magdaléna Fi tová (eds.) *Spojené státy v úpadku?* Praha: Doko án.

Chen, Rong. 2013. „A Critical Analysis of the U.S. „Pivot“ toward the Asia-Pacific: How Realistic is Neo-realism?“ *The Quarterly Journal* 12 (3): 39–62. Dostupné z: <http://connections-qj.org/node/5833> (5. 4. 2014)

Ikenberry, John G., Michael Mastanduno. 2003. „International Relations Theory and the Search for Regional Stability.“ Pp. 1–21 in John G. Ikenberry, Michael Mastanduno (eds.) *International Relations Theory and the Asia-Pacific*. New York: Columbia University Press.

Ikenberry, John G. 2005. „Power and liberal order: America’s postwar world order in transition.“ *International Relations of the Asia-Pacific* 5 (2): 133–152.

Indyk, Martin, Michael E. O’Hanlon, Kenneth Lieberthal. 2012. „Scoring Obama’s Foreign Policy.“ *Foreign Affairs*, 2012 (online). Dostupné z: <http://www.foreignaffairs.com/articles/137516/martin-indyk-kenneth-lieberthal-and-michael-e-ohanlon/scoring-obamas-foreign-policy> (5. 4. 2014)

- Jentleson, Bruce W. 2010. *American foreign policy*. New York: Norton.
- Johnson, Paul. 2008. *D jiny 20.století*. Praha: Leda.
- Kagan, Robert. 2014. „Ambivalent Superpower.“ *Politico Magazine*, 27. 2. 2014 (online). Dostupné z: http://www.politico.com/magazine/story/2014/02/united-states-ambivalent-superpower-103860.html#.U0BVtfl_tNg (5. 4. 2014)
- Lai, David. 2013. „Asia-Pacific: A Strategic Assessment.“ *Strategic Studies Institute and U.S Army War College Press*, (online). Dostupné z: <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pdffiles/PUB1155.pdf> (31. 3. 2014)
- Ling, Wei. 2013. „Rebalancing or De-Balancing: U.S. Pivot and East Asian Order.“ *American foreign policy interest* 35 (3), 148–154 Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/10803920.2013.799416> (6. 4. 2014)
- Logan, Justin. 2013. „China, America, and the Pivot to Asia.“ *Cato Institute Policy Analysis No. 17*. Dostupné z: <http://www.cato.org/sites/cato.org/files/pubs/pdf/pa717.pdf> (31.3. 2014)
- Lowe, Peter. 1986. *The Origins of Korean War*. New York: Longman.
- Manicom, James. 2013. „Source of Tension in the Asia-Pacific: Strategic Competition, Divided Regionalism and Non-traditional Security Challenges.“ *Australian Strategic Policy Institute*, (online). Dostupné z: http://www.cigionline.org/sites/default/files/no.1_0.pdf (31. 3. 2014)
- Manyin, Mark, Stephen Dagget, Ben Dolven, Susan V. Lawrence, Michael F. Martin, Ronald O'Rourke, Bruce Vaughn. 2012. „Pivot to the Pacific? The Obama Administration's „Rebalancing“ Toward Asia.“ *Congressional Research Service*, (online). Dostupné z: <http://www.fas.org/sgp/crs/natsec/R42448.pdf> (31. 3. 2014)
- Mareš, Miroslav. 2005. „Akté i proliferace zbraní hromadného ni ení.“ *Obrana a strategie* 5 (2): 7–19.

Martinák, Lukáš. 2011. *Politika mocenské rovnováhy: definice v parametrech státu a koncert velmocí*. Olomouc: Univerzita Palackého, Katedra politologie a evropských studií. Diplomová práce.

Mazza, Michael. 2013. „Taiwan’s crucial role in the US pivot to Asia.“ *American Enterprise Institute*, 9. 7. 2013 (online). Dostupné z: <http://www.aei.org/outlook/foreign-and-defense-policy/regional/asia/taiwans-crucial-role-in-the-us-pivot-to-asia/> (25. 4. 2014)

Mearsheimer, John J. 2010. „The Gathering Storm: China’s Challenge to US Power in Asia.“ *The Chinese Journal of International Politics* 3 (4), 381–396. Dostupné z: <http://cjip.oxfordjournals.org/content/3/4/381.full.pdf+html> (6. 4. 2014)

Nau, Henry R. 2003. „Identity and the Balance of Power in Asia.“ Pp. 213–241 in John G. Ikenberry, Michael Mastanduno (eds.) *International Relations Theory and the Asia-Pacific*. New York: Columbia University Press.

Office of the Secretary of Defense. 2013a. „The Military and Security Developments Involving the People’s Republic of China.“ *Office of the Secretary of Defense*. (online). Dostupné z: http://www.defense.gov/pubs/2013_china_report_final.pdf (6. 4. 2014)

Office of the Secretary of Defense. 2013b. „Military and Security Development Involving the Democratic People’s Republic of Korea.“ *Office of the Secretary of Defense*. (online). Dostupné z: http://www.defense.gov/pubs/report_to_congress_on_military_and_security_developments_involving_the_dprk.pdf (6. 4. 2014)

Pew Research Center. 2012. „Global opinion of Obama slips, international policies faulted.“ *Pew Research Center*, 13. 6. 2012 (online). Dostupné z: <http://www.pewglobal.org/2012/06/13/chapter-1-views-of-the-u-s-and-american-foreign-policy-4/> (6. 4. 2014)

Plumer, Brad. 2013. „America’s staggering defense budget, in charts.“ *The Washington Post*, 7. 1. 2013 (online). Dostupné z:

<http://www.washingtonpost.com/blogs/wonkblog/wp/2013/01/07/everything-chuck-hagel-needs-to-know-about-the-defense-budget-in-charts/> (6. 4. 2014)

Ross, Robert S. 2013. „US Grand Strategy, the Rise of China, and US National Security Strategy for East Asia.“ *Strategic Studies Quarterly* 7 (2), 20–40. Dostupné z: http://www.au.af.mil/au/ssq/digital/pdf/summer_2013/ross.pdf (31. 3. 2014)

Ross, Robert S. 2012. „The Problem With the Pivot.“ *Foreign Affairs*, (online) Dostupné z: <http://www.foreignaffairs.com/articles/138211/robert-s-ross/the-problem-with-the-pivot> (5. 4. 2014)

Sagan, Scott D. 1988. „Origins of the Pacific War.“ *The Journal of Interdisciplinary History* 18 (4), 893–922. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/204828> (31. 3. 2014)

Scobell, Andrew, John Sanford. 2007. „North Korea’s Military Threat.“ *Strategic Studies Institute*. (online). Dostupné z: <http://www.strategicstudiesinstitute.army.mil/pdffiles/pub771.pdf> (6. 4. 2014)

Sehnáková, Jana. 2009. „Americká zahraniční politika v 21. století.“ Pp. 142–175 in Kozák, Kryštof, Jakub Lepš, Michal Thim (eds.) *Zahraníční politika USA na začátku 21. století*. (online). Dostupné z: <http://www.amo.cz/publikace/zahranicni-politika-usa-na-zacatku-21-stoleti.html> (6. 4. 2014)

Shrivastav, Sanjev K. 2013. „US Rebalancing Strategy Towards Asia-Pacific: Understanding Reasons and Implications.“ Pp. 215–226 in S.D. Muni, Vivek Chadha (eds.) *Asian Strategic Review*. New Delhi: Pentagon Press.

Spanier, John. 1965. *American foreign policy since world war II*. New York: Frederick A. Praeger.

Sutter, Robert. 2009. „The Obama Administration and US Policy in Asia.“ *Contemporary Southeast Asia* 31 (2), 189–216. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/41487382> (31. 3. 2014)

Traub, James. 2014. „Trading Up.“ *Foreign Policy*, 21. 2. 2014 (online). Dostupné z: http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/02/21/trading_up_asia_trade_tpp (6. 4. 2014)

The White House. 2010. „National Security Strategy.“ *The White House*, (online). Dostupné z: http://www.whitehouse.gov/sites/default/files/rss_viewer/national_security_strategy.pdf (25. 4. 2014)

U. S. Department of Defense. 2012. „Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense.“ *U. S. Department of Defense*, (online). Dostupné z: http://www.defense.gov/news/defense_strategic_guidance.pdf (25. 4. 2014)

U. S. Department of State. 2013. „The East Asia-Pacific Rebalance: Expanding U.S. Engagement.“ *U.S. Department of State*, (online). Dostupné z: <http://www.state.gov/documents/organization/218988.pdf> (6. 4. 2014)

Vat, Dan van der. 2001. *Válka v Pacifiku: americko-japonská námořní válka 1941-1945*. Praha: Argo.

Walt, Stephen M. 2011. „Explaining Obama’s Asia policy.“ *Foreign Policy*, 18. 11. 2011 (online). Dostupné z: http://www.foreignpolicy.com/posts/2011/11/18/explaining_obamas_asia_policy (5. 4. 2014)

Warner, Geoffrey. 2007. „Nixon, Kissinger and the rapprochement with China, 1969-1972.“ *International Affairs* 83 (4), 763–781. Dostupné z: http://www.chathamhouse.org/sites/default/files/public/International%20Affairs/2007/83_4763-781.pdf (31. 3. 2014)

Wellman, Jacob. 2013. „Risky Business: The Long Term Impacts of the Obama Administration’s Pacific Pivot.“ *Journal of Strategic Security* 6 (5), 407–414. Dostupné z: <http://scholarcommons.usf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1331&context=jss> (31. 3. 2014)

Westad, Odd Arne. 2012. *Restless Empire: China and the World Since 1750*. New York: Basic Books.

Williams, William Appleman, Thomas McCormick, Lloyd Gardner, Walter LaFeber. 1985. *American in Vietnam: a documentary history*. New York: Anchor Books.

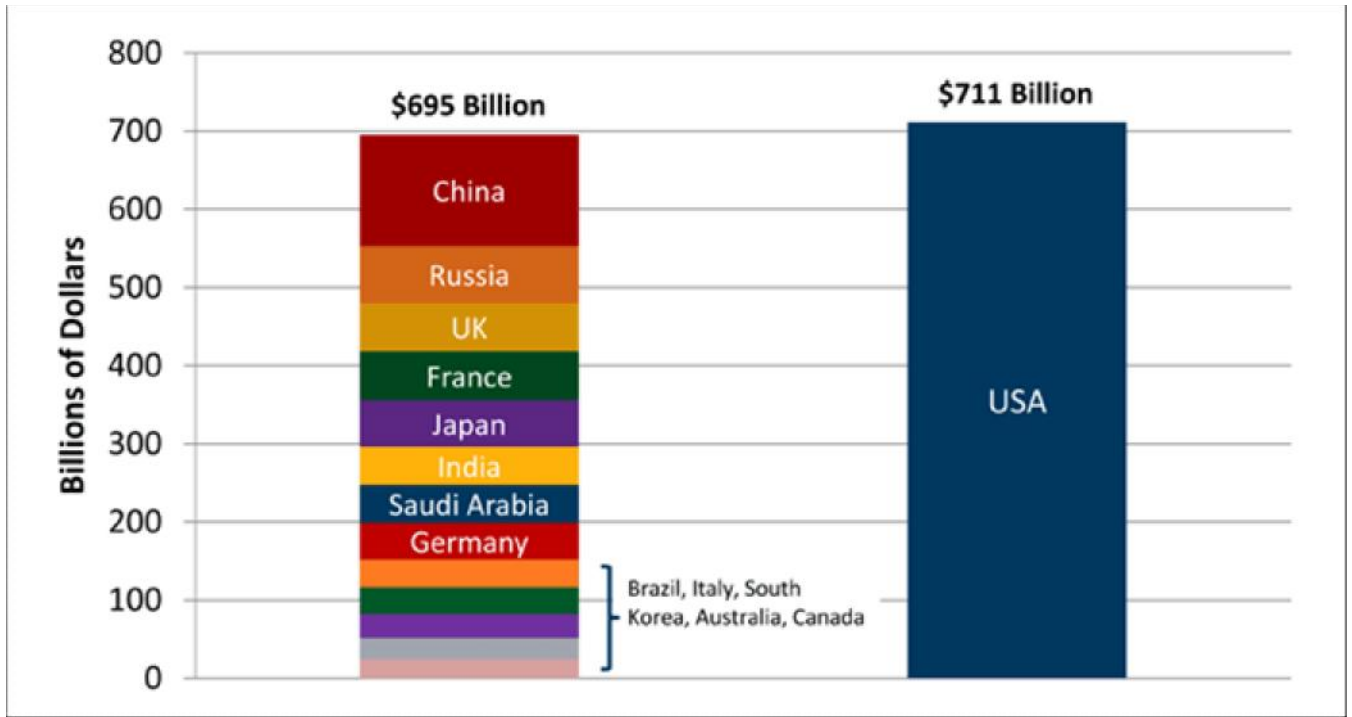
Zakaria, Fareed. 2010. *Postamerický sv t*. Praha: Academia.

Zakaria, Fareed. 2012. „The Strategist.“ *Time*, 30. 1. 2012. (online). Dostupné z: <http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,2104842,00.html> (5. 4. 2014)

Zhao, Suisheng. 2013. „Delicate Balance of Power in the Asia-Pacific: The Obama Administration’s Strategic Rebalance and the Transformation of US-China Relationship.“ *Economic and Political studies* 1 (2), 109–133. Dostupné z: <http://eps.ruc.edu.cn/EN/abstract/abstract8371.shtml> (5.4.2014)

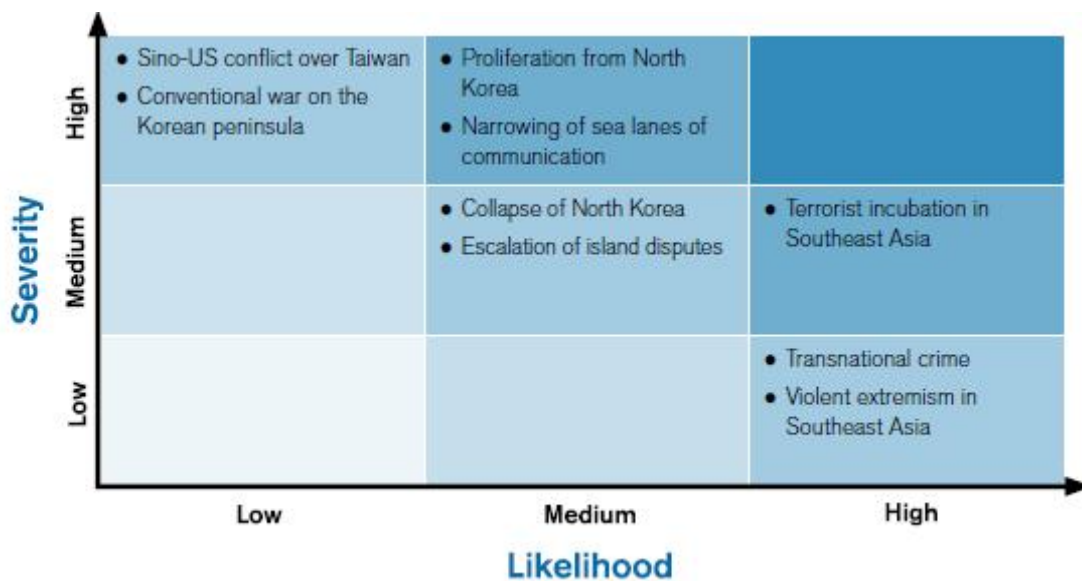
P ílohy

P íloha .1. Vojenské výdaje Spojených stát v porovnání s ostatními zem ěmi v roce 2011

Zdroj: Plumer 2013.

P íloha .2. Analýza bezpečnostních hrozeb a ohnisek v asijsko-pacifickém regionu

Zdroj: Dormandy 2012: 21.

Příloha 3. Obliba Spojených států ve světě

U.S. Favorability

	1999/ 2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
U.S.	--	--	--	--	83	76	80	84	88	85	79	80
Britain	83	75	70	58	55	56	51	53	69	65	61	60
France	62	62	42	37	43	39	39	42	75	73	75	69
Germany	78	60	45	38	42	37	30	31	64	63	62	52
Spain	50	--	38	--	41	23	34	33	58	61	64	58
Italy	76	70	60	--	--	--	53	--	--	--	--	74
Greece	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	35
Poland	86	79	--	--	62	--	61	68	67	74	70	69
Czech Rep.	77	71	--	--	--	--	45	--	--	--	--	54
Russia	37	61	37	46	52	43	41	46	44	57	56	52
Turkey	52	30	15	30	23	12	9	12	14	17	10	15
Egypt	--	--	--	--	--	30	21	22	27	17	20	19
Jordan	--	25	1	5	21	15	20	19	25	21	13	12
Lebanon	--	36	27	--	42	--	47	51	55	52	49	48
Tunisia	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	45
Pakistan	23	10	13	21	23	27	15	19	16	17	12	12
China	--	--	--	--	42	47	34	41	47	58	44	43
India	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	41	41
Japan	77	72	--	--	--	63	61	50	59	66	85	72
Brazil	--	--	--	--	--	--	--	--	--	62	62	61
Mexico	68	64	--	--	--	--	56	47	69	56	52	56

1999/2000 survey trends provided by the U.S. Department of State.

PEW RESEARCH CENTER Q8a.

Zdroj: Pew Research Center 2012.

Příloha 4. Mapa znázorňující země patřící do asijsko-pacifického regionu

Zdroj: Cossa et al. 2009: 11.

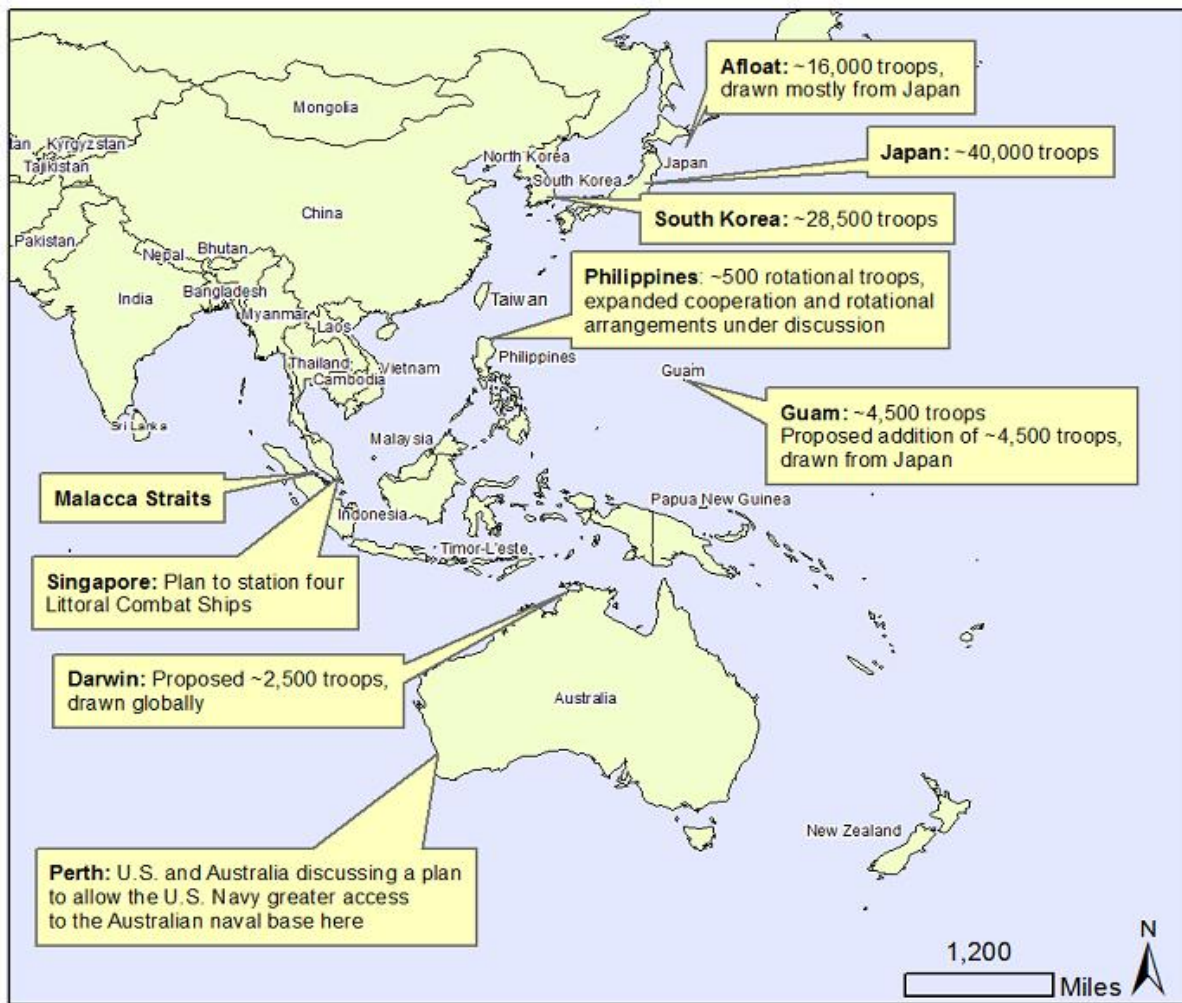
Příloha 5. Podíl jednotlivých regionů na celosvětovém obchodu

Table A-1. Regional Shares of Global Merchandise Trade

	Exports		Imports	
	1980	2010	1980	2010
Africa	6.0%	3.3%	4.7%	3.0%
Asia including China	15.9%	33.3%	16.9%	31.4%
Asia minus China	15.0%	22.9%	16.0%	22.3%
Central & South America	4.5%	3.8%	4.9%	3.7%
Commonwealth of Independent States	3.8%	3.9%	3.3%	2.7%
Europe	44.1%	37.0%	48.8%	37.4%
Middle East	10.4%	5.9%	4.9%	3.6%
North America	15.3%	12.9%	16.5%	17.4%

Zdroj: Manyin et al. 2012: 26.

Příloha 6. Rozmístění amerických vojenských sil v asijsko-pacifickém regionu

Zdroj: Manyin et al. 2012: 3.

Abstrakt

Americká zahraniční politika v asijsko-pacifickém regionu. Politika „pivotu“ Baracka H. Obamy

Tato bakalářská práce se vnuje americké zahraniční politice v asijsko-pacifickém regionu. Teoretická část práce se vnuje teorii mocenské rovnováhy, jež slouží k vysvětlení americké aktivity v regionu. Práce zkoumá jaký je hlavní důvod zvýšeného důrazu administrativy Baracka Obamy na tento region. Práce identifikuje zásadní historické momenty, které mají dopad na zapojení Spojených států v této oblasti. Dále se vnuje bezpečnostní situaci, která v regionu panuje a přibližuje konkrétní bezpečnostní problémy, kterým budou muset Spojené státy čelit. V poslední kapitole se práce vnuje přiblížení toho, jakých prostředků využívá Barack Obama v asijsko-pacifickém regionu pro zajištění amerických zájmů.

Klíčová slova:

Americká zahraniční politika, Barack H. Obama, Spojené státy americké, mocenská rovnováha, asijsko-pacifický region

Abstract

American foreign policy in Asia-Pacific region. „Pivot“ policy of Barack H. Obama

This Bachelor thesis dedicates to American foreign policy in Asia-Pacific region. Theoretical part of thesis is dedicated to balance of power theory which serves to explanation of American activities in region. Thesis examines main purpose why is administration of Barack Obama increasing accent on this region. Thesis analyzes essential historical moments which had influence in involvement of United States in this area. Next chapter is dedicated to security situation in region and describes security issues United States will have to face. In last chapter thesis analyzes means which are used by Barack Obama in Asia-Pacific region to assure American national interests.

Keywords:

American foreign policy, Barack H. Obama, The United States of America, balance of power, Asia-Pacific region

Anotace

Jméno a příjmení autora: Lukáš Heřtus

Název katedry a fakulty: Katedra politologie a evropských studií
Filozofická fakulta

Název práce: Americká zahraniční politika v asijsko-pacifickém regionu. Politika „pivotu“ Baracka H. Obamy

Vedoucí práce: Mgr. Markéta Žídková Ph.D., M. A.

Podpisový znak : 113 662

Podpisová stránka: 6

Klíčová slova:

Americká zahraniční politika, Barack H. Obama, Spojené státy americké, mocenská rovnováha, asijsko-pacifický region

Charakteristika práce:

Tato bakalářská práce se věnuje americké zahraniční politice v asijsko-pacifickém regionu. Teoretická část práce se věnuje teorii mocenské rovnováhy, jež slouží k vysvětlení americké aktivity v regionu. Práce zkoumá jaký je hlavní důvod zvýšeného důrazu administrativy Baracka Obamy na tento region. Práce identifikuje zásadní historické momenty, které mají dopad na zapojení Spojených států v této oblasti. Dále se věnuje bezpečnostní situaci, která v regionu panuje a popisuje konkrétní bezpečnostní problémy, kterým budou muset Spojené státy čelit. V poslední kapitole se práce věnuje popisu toho, jakých prostředků využívá Barack Obama v asijsko-pacifickém regionu pro zajištění amerických zájmů.